

D A T U M

I/113.

» S MOST A DOLOGRA «

ÁRA: 4,80 Ft

(Fel)mondóka

(Kiskirályok hosszú karja a 4. oldalon)

Nem népszerű, de célszerű?

(Az MSZDP gazdaságpolitikájáról a 2. oldalon)

Reformok a demokratikus jogállamért

Lengyel lendülettel

A politikai és a gazdasági reformok radikális folytatását, de ezzel együtt az életszínvonal átmeneti csökkenését, munkanélküliséget, üzemek bezárását, a termelés időszakos visszaesését jelentette be Tadeusz Mazowiecki lengyel kormányfő, aki váratlan rosszulleté miatt kénytelen volt megszakítani expozéját a parlament alsóházában. A hetekig tartó nehéz kormányalakítási tárgyalásokat maga mögött tudó miniszterelnök miután már többször megakadt beszédében, rosszulletére hivatkozva szünet elrendelését kérte az alsóház elnökétől. A szünetig elhangzott beszédében Mazowiecki megerősítette: kormánya rendkívül nehéz gazdasági helyzetben kívánja folytatni az állam átépítését olyan demokratikus jogállammá, ahol az állampolgárok, tekintet nélkül vallási és világnézeti hovatartozásukra, szabadon választhatják meg egyéni és közösségi céljaikat. Jelezte: megreformálják az egész lengyel jogrendszert, átszervezik az egészségügyi szervezeteket és a hadsereget.

A területi közigazgatás, a területi önkormányzatok szerepének növelését ígérte, és bejelentette, hogy a kormány előrehozott tanácsi választásokat kíván kiírni. Az államigazgatás reformja közben — mondotta — kerülni fogják a tömeges elbocsátásokat, csak a szakértelem és a kormány iránti lojalitás fog dönteni a vezető kiválasztásában. Nagyobb szabadságot ígért a kultúrának: a tudomány, a cenzúra továbbhi szűkítését helyezte kilátásba. Pluralizmust ígért a rádió és a televízió irányításában, és olyan teljesen szabad sajtót, amely a politikai kultúra emelését lesz képes biztosítani. Ígéretet tett arra, hogy a lehető legszorosabb együttműködést alakítja ki a köztársasági elnökkel — aki egyébként első emeleti páholyából hallgatta az expozé. Reményét fejezte ki, hogy a kormány előtt álló nehéz és gyakran népszerűtlen döntésekhez sikerül megszerezni a független szakszervezetek támogatását. A lengyel állam sem ideológiai, sem vallási alapon nem fog szerveződni — ígérte — de nagy jelentőségűnek nevezte a katolikus vallás szerepét a jelenlegi nehéz helyzetben, és külön köszönetet mondott a katolikus egyháznak a Szolidaritásnak nyújtott támogatásért. Kormánya — hangsúlyozta — biztosítani

fojga a teljes vallásszabadságot és garantálni kívánja a Lengyelországban élő nemzeti kisebbségek jogegyenlőségét is.

A tervek szerint a gazdaság terén csökkentik a költségvetési deficitet, visszaszorítják az állami támogatásokat, növelik az adóteherrel, szigorúbb hitel- és pénzügyi politikát valósítanak meg, amelynek átmenetileg negatív következményei lesznek. Hamarosan külön megbízottat nevez ki — mondotta — az állami tulajdon eladásának, a reprivatizációnak a meggyorsítására. Vállalatoknak, magánszemélyeknek is módjuk lesz állami tulajdon vásárolni, és szorgalmazni fogják a részvények kibocsátását a dolgozók körében, a lengyel értékpapírpiac létrejöttét. Sürgetőnek nevezte a zloty egységes árfolyamának, a lengyel valuta konvertibilitásának megteremtését.

A váratlanul rosszul lett kormányfőt az alsóházban jelenlevő orvos képviselők részesítették elsősegélyben. A Szejm épülete előtt a tanácskozás egész ideje alatt néhány tucatnyi fiatal tüntetett az alternatív katonai szolgálat idejének mérsékléséért.

Minden jel szerint mégiscsak simán jóváhagyja a lengyel parlament alsóháza a háború utáni első, nem kommunista kormányfő által alakított széles koalíciós kormány névsorát. Hétfőn a LEMP kivételével valamennyi párt a kormánylista fölötti egybevitelt szavazás mellett foglalt állást. A mezőgazdasági miniszter személyével kapcsolatos fenn tartásait félretéve a Parasztpárt sem kíván akadályt gördíteni a kormány mielőbbi létrejötte elé. Bár a LEMP parlamenti csoportjának a szavazás módjával kapcsolatos véleménye nem ismert, aligha valószínű, hogy éppen ők követelnék a házrend megváltoztatását és a miniszterek egyénienkénti megszavazását.

A vélemények elsősorban az eddigi mezőgazdasági miniszter, Olesiak személye körül csaptak össze. A Paraszt-Szolidaritás és a Szolidaritás sem tartotta elfogadhatónak, mivel a Rakowski-kormány tagjaként

a ma már erősen bírált intézkedés, a mezőgazdasági és élelmiszerárak felszabaddításának végrehajtója volt. A vitába bekapcsolódott a Paraszt-Szolidaritás is, amely maga kívánta betölteni a posztot és élesen támadta a Parasztpártot. A Parasztpárt „ennek fejében” megbuktatta a Paraszt-Szolidaritás egyik miniszterjelöltjét. Az elmergesedett hangulatban senkit sem lepett meg, hogy a parasztpárti egészségügyi miniszter-jelölt nem tudott elég okos lenni a Szolidaritáspárti honatyák előtt.

A koalíciós belvillongásokat Mazowiecki pénteki levele volt hivatott lezárni. A kormányfő még Malinowskinak, a Parasztpárt elnökének címzett levelére azonban már az új vezetés, az új elnök adott pozitív választ. Mazowiecki kormánylistájára fognak szavazni.

Az ironikus megjegyzéseiről ismert Jacek Kuron, aki a munka és szociálisügyi miniszteri tárca biztos várományosa úgy fogalmazott az újságírók „hogyan tovább?” kérdésére: „minden marad a régiben, csak sokkal vidámabb lesz”.

USA: melegen üdvözölt magyar döntés

Szóvivők és szóvárók

Hétfőn mind a Fehér Ház, mind az amerikai külügyminisztérium szóvivője igen elismerően szólt a magyar kormány döntéséről, az NDK-polgárok kiutazásának engedélyezéséről. Mindkét szóvivő utalt arra, hogy Bush elnök hamarosan állandó jelleggel megadhatja Magyarországnak a legnagyobb kedvezményt, azaz a normális kereskedelmi feltételeket.

A két szóvivő egybehangzó állásfoglalása szerint Washington „melegen üdvözi a magyar kormány humanitárius döntését... Az egyoldalú lépés bátran megoldott egy fenyegető méretűnek ígérkező humanitárius problémát. Eljárásával a magyar kormány tanúságot tett elkötelezettségéről az emberi jogok és a mozgásszabadság mellett — összhangban az európai biztonsági és együttműködési értekezlet ajánlásaival. Tudjuk, hogy ez nehéz döntés volt Magyarországra számára — de ez volt a helyes döntés. A keletnémetektől nem szabad megtagadni a törekvést a szabadságra és a jobb életre.

Magyarországgal kapcsolatban mindkét szóvivőnek felte-

ték a kérdést: mi a helyzet a legnagyobb kereskedelmi kedvezmény hosszabb időre való megadásával annak tükrében, hogy az amerikai képviselőház a napokban megszavazta a kedvezmény három évre való megadását. A szóvivők emlékeztettek Bush elnök Magyarországon tett kijelentésére, hogy kész a legnagyobb kedvezményt tartósan megadni, miután Magyarországon életbe lép a szabad kivándorlást biztosító törvény.

A magyar bel- és külpolitikai változások tükrében az amerikai törvényhozásban idén többségi tábora alakult ki a legnagyobb kedvezmény hosszabb időre való megadásának. A képviselőház a múlt héten 221—169 arányban szavazott a három éves hosszabbítás mellett (szemben az eredetileg tervezett öt évvel). A kérdés egyébként heves vitákat hozott a gyökeres magyarországi változások méltató demokrata-párti képviselők (elsősorban a budapesti születésű Tom Lantos) és a konzervatív republikánusok között, akik szerint az elnöknek meg kell hagyni a lehe-

tőséget, hogy döntsön a kérdésben.

A vita végül is feleslegesnek bizonyulhat. Jól értesült körök szerint Bush elnök a parlament szeptemberi ülészakának napirendjén szereplő emigrációs törvény elfogadása után valószínűleg úgy dönt, hogy Magyarország állandó jelleggel jogosult a normális kereskedelmi feltételekre. Az sem elképzelhetetlen azonban, hogy a kérdés még a szenátus elé is kerül és a pozitív döntés tovább húzódik.

Viszonylag közelinek látszik az ugyancsak jóváhagyó döntés az úgynevezett általános vámkedvezmények megadásáról, valamint arról, hogy kiterjesztik Magyarországra az OPIC, a külföldi amerikai beruházásokat támogató és biztosító amerikai kormányhivatal tevékenységét. A döntés közös törvényjavaslatban szerepel a Lengyelországnak nyújtandó hasonló gazdasági támogatással és — tekintettel a lengyel helyzetre, Washington támogatási készségére — a szenátus várhatóan a közeljövőben elfogadja a javaslatokat.

Ellenzéki étlapról törölve...

Aki főzte, egye is meg!

A Tolna Megyei Ellenzéki Kerekasztal és az MSZMP Tolna Megyei Bizottsága legutóbbi találkozója engem képletes „munkaebédre” emlékeztetett. Annyiban mindenképpen, hogy a felek kölcsönösen etették egymást.

Az első fogás „erőleves” volt, stílusosan piros — ha úgy tetszik vörös — paprikával. Az MSZMP egyik illusztris képviselője gondolkodott erről igen csípős bevezetőjével, jelezve ezáltal, hogy a fő fogás igencsak megizzasztja majd a díszes vendégsereget. Az erőleves során eldöntendő volt, ki gondolja e körben komolyan a közelet megtisztításának szükségességét, ki a kezdeményező, kinek a kezében van a megoldás kulcsa, illetve kanala. Tisztességére legyen mondva, pontosan körülírta, hogy ki evett eddig nagykanállal, ki merített többet a közösből annál, ami járna neki. Elvezetelmre szolgált, hogy fűszeres mondandójától nem az ellenzéknek hanem az MSZMP delegációja többi tagjának akadt meg a torkán a leves, állt meg kezében az — ilyen, olyan méretű — kanál. A NEB — mint előre felkért pincér — ekkor már érezhette, hogy az étvágygal gond lesz. A második — fő — fogás „lakáspanama-felfúj” volt hasábra vágott, pirlított tanácsi tisztviselő körítéssel. Savanyúságként ecetes közvélemény került az asztalra. A vendégeknek már az arcáról leolvasható volt az undorkodás. Az Ellenzéki Kerekasztal képviselői szóvá is

tették, hogy ez a panama-cupák egyrészt többszörösen megrágott, és felfújtként való elkészítése ellenére is — vagy éppen ez által — kissé gusztustalan, ráadásul rágós. A körítésként felkínált tisztviselő-hasábkok pedig még a pirulásig sem jutottak el.

A pincér-NEB próbálta ugyan elővezetni a fogás sava-borsát, de a vendégek minduntalan elküldték a... konyhafőnökhöz „mindenlébenkanálkodni”. A már emlegetett tisztviselő ugyan újra és újra megpróbálta felpaprikázni a hangulatot, de a vendégek egyre ingerültebbek lettek a piros — bocsánat — „vöröspaprika” látványától. Végül minden kés, kanál és villa visszakerült a tányér mellé. A vendégek azzal a követeléssel álltak fel az asztal mellől, hogy aki ezt kifőzte egye is meg. Ennek a kínálatnak a megemésztéséhez még az alaposan túleccetezett — ráadásul megkeseredett — közvélemény-savanyúság is kevés. Kifelé menet leszerelték a „NÉPKÖNYHA” feliratot, és biztos, ami biztos, magukkal vitték.

A vendéglátók magukra maradtak — érthető szomorúságukkal — no meg a toroköblítésre szánt, jó szezsárdi — mondanom sem kell, ugyancsak vörös — kavarkával. Az elcsendesült teremben hallani lehetett, amint tovább savanyodott-keseredett a savanyúságközvélemény.

KPI

NDK Új Fórum a reformokért

„Új Fórum” néven független országos szervezet alakult az NDK-ban. Hétfőn Nyugat-Berlinben nyilvánosságra hozták a szervezet alapító nyilatkozatának szövegét, amelyet több mint százan — volt NSZEP-tagok, orvosok, egyetemi tanárok, diákok — írtak alá. Az „Új Fórum” az egyháztól és az államtól függetlenül, a törvények tiszteletben tartásával kíván tevékenykedni. Tagja lehet bárki, aki „az NDK átalakítása érdekében akar dolgozni”. A dokumentum sürgeti a reformokat, és hangsúlyozza, hogy az NDK állampolgárainak tömeges kivándorlása is a változások szükségességét támasztja alá. Az NDK-ban az egyház védőszárnyai alatt ez az első próbálkozás országos tömörülés létrehozására. A biztonsági erők hétfőn Lipcsében körüllzárták a Szent Miklós templomot, és az esti miséről kifelé jövő hívők közül többet őrizetbe vettek.

Kiút a gödörből

A választásokra készülődve a különféle pártok egymás után tárják a nyilvánosság elé politikai programjukat. A Magyar Szociáldemokrata Párt programtervezete is elkészült, műhelytanulmány formájában, melyet a héten bocsátottak nyilvános vitára.

A gazdasági program a szociáldemokrácia hagyományos értékeire támaszkodik. A program kidolgozója, Dr. Sinkovics Alfréd szerint elkerülhetetlen egyfajta rendszerváltás. A jelenlegi rendszer megindult az önpusztítás útján, s ez egy öngerjesztő folyamat, a nemzet egyre távolabb kerül az európai színvonalától. A megoldás egy új politikai vezetés lehet — lévén szociáldemokrata programról szó, természetesen szociáldemokrata vezetés.

Nem népszerű az, amit az MSZDP programjában vállal: a rendszerváltás rövid távú periódusában — ami szerintük két-három évig fog tartani — további feszültségek keletkeznek. A válság mind gazdasági, mind szociális téren elmélyül. A ma feleslegesen foglalkoztatott munkaerő foglalkoztatásának megszüntetése elkerülhetetlen. Hasonlóképpen a nem hatékony tevékenységek támogatásának leépítése. Ebben az időszakban a kereslet csökkenni fog, magas az infláció veszélye, a már jelenleg is meglévő külső eladósodás fékezni fogja a magyar gazdaság újjászervezését.

Méltányos bérmegállapodásokra van szükség, olyan munkanélküli segélyrendszert kell működtetni, amely átmenetileg biztosítja a létfenntartást, de érdekeltté teszi a dolgozót az új munkahely keresésében. Mindezek mellett a dolgozóknak meg kell szüntetniük a munkavisszatartás korábbi stratégiáját. Am, hogy ezt miként kívánják elérni, erre egyelőre még nem tudnak választ adni, s ismerve a munkásság hangulatát, nem lesz könnyű dolguk a megvalósítás során.

A gazdasági vezetésbe hozzáért emberek kellenek, meg kell szüntetni a korábbi előítéleteket az értelmiséggel szemben. Biztosítani kell a dolgozók jogait, hogy beleszólhassanak — immár ténylegesen is — a vállalatok vezetésébe.

A szociáldemokráciának nem célja a tisztán kapitalista tulajdonrendszer visszaállítása. Vegyes tulajdoni rendszert képzelnék el, olyan jogi feltételek közé helyezve, hogy ne csupán a tulajdonos, a nemzet és a helyi közösség érdekeit is szolgálja. A program nem tartja helyesnek a jelenlegi kampány-szerű vállalatkiadásokat. Ily módon éppen azok a cégek kerülnek külföldi kézbe, amelyek egyébként is működőképesek lennének. Az állami tulajdont profitorientálttá kell alakítani.

Jelentősen csökkenteni kívánják az állam szerepét mind gazdasági, mind társadalmi vonatkozásban. Az államnak a

közösséget szolgáló mechanizmussá kell válnia. A piac koordinációja mellett a társadalom alapintézményeinek működtetését kell biztosítani (szociális hálózat, oktatás stb.). Az állam szerepének csökkenése a jövedelem újraelosztásban játszott meghatározó szerep megszűnésével is együtt jár. Bár a mai adómértékek elég magasak, a külföldi tartozások miatt, adócsökkentéssel az első néhány évben nem számolnak. A hangsúlyt az adórendszer stabilitására kell helyezni: az emberek jobban megbíznak abban a kormányban, amely nem változtatja állandóan az adózási feltételeket és mértékeket. Emellett a társadalombiztosítást részben önálló alapokra kell helyezni, de az állam továbbra sem vonulhat ki az oktatási és kutatási szférából. Tovább kell csökkenteni a védelmi kiadásokat.

A támogatások csökkentése inflációhoz vezet. Ennek elkerülésére ösztönözni kell a megtakarításokat, javítani értékállóságukat. Stabil pénzre van szükség, amit a pénzkibocsátás ellenőrzésével kívánunk elérni.

Az iparszerkezet átalakítása megkívánja a külgazdasági kapcsolatok ártérkelését. Magyarországnak mind nyugat, mind kelet felé közelednie kell. Senki se várja azonban, hogy hazánk a Közös Piac tagjaként illeszkedjék Európához. Mint a program kidolgozója, elmondta: „ha Moszkvában elzárják a gázcsapot, Magyarország meg-

hal”. A program teret enged ugyan a KGST-től való eltávolodásnak, de a jövedelmező kereskedelmet szükségesnek tartja a relációban is fenntartani.

A szociáldemokrácia mindig a bérből és a fizetésből élők pártja volt, az ő érdekeik képviselésében lépett fel. A mai helyzet annyiban más, hogy meg kell teremteni a tőke és a tőkés normális működési feltételeit is, amelynek során a társadalomban a jövedelmek elosztása feletti harc élesedése várható, miközben félmillió munkanélküli sereggel számolnak. Egyik osztály kizárólagos uralma sem támogatható a társadalom felett. A társadalom minden osztályának és rétegének kompromisszuma szükséges az átalakításhoz: fel kell szabadítani az értelmiség alkotóképességét, vissza kell adni a munka becsületét, hogy a dolgozók szolgálatkészen dolgozzanak, a tőke pedig értelmes döntéseket hozzon.

A program még kiforratlan. A viták során változni fog. Ma még hiányzik belőle a mezőgazdaság kérdéseinek megoldása, a szegénységválság kezelése. Ez a program nem radikális, épít a nyugati testvérpártok több évtizedes tapasztalataira. Nem ígér napfényt és könnyű menetelést az új Magyarország felé. De nyújt választási lehetőséget azok számára, akik hisznek a jövőben.

Csík Rita

Mit követelnek a Tolna megyei szociáldemokraták?

(Gazdaságpolitikai tézisek a választási programhoz)

- Olyan vegyes gazdaságot szorgalmazunk, amely a vállalkozás szabadságán és a piac elsődlegességén alapul. A piac tökéletlenségeinek kiküszöbölését és a szociális biztonság megteremtését azonban az állam feladatának, egyben kötelességének tartjuk.
- Követeljük a jelen struktúra alkalmatlan és kompromittálódott funkcionáriusainak a félreállítását, mert ezt a piacgazdaság induló feltételének tekintjük.
- A jogállamiságért folytatott politikai harc keretében fellépünk a magántőke biztonságát szavatoló alkotmányos garanciák megszületésének elősegítéséért.
- Támogatjuk a dolgozók gazdasági és szociális érdekvédelmét szolgáló független, erős szakmai és munkahelyi szakszervezetek létrehozását, azok önkéntes szövetségi szerveződését.
- Elengedhetetlennek tartjuk, hogy a dolgozók ne csak alkalmazzák, hanem egyben tulajdonosai is lehessenek a munkahelyüknek, de senki ne osztozkodjon a fejük felett. Beeszlási jogot a munkáskollektíváknak!
- Az állami vagyont valódi tulajdonosokra, valódi tulajdonosként működő bérlokkra bízva kell megteremteni a társadalmi tőke hatékony működésének egyik legfontosabb feltételét.
- A tőke és a munka szerves összekapcsolásával fokozva a gazdaság teljesítőképességét
  - meg kell állítani a lakosság elszegényedését,
  - meg kell teremteni a jóléti társadalom alapjait,
  - biztosítani kell az ifjúság otthon — és munkahelyteremtését,
  - a nyugdíjak reálértékét garantálni kell,
  - a magas színvonalú egészségügyi ellátást és európai szintű oktatást társadalmi programmá kell tenni.
- Küzdünk a méltányos közteherviselésért és az igazságos adórendszerért.
- Kiállunk a szövetkezés szabadságáért és a szövetkezeti tagok akaratának érvényesüléséért. Elismerjük a szövetkezeti tagjogát az egyéni gazdálkodásra való visszatéréshez is. A szövetkezeti tulajdon önkéntesen társult magántulajdonok érdekszövetsége legyen, nem maradhat oszthatatlan hitbizomány!
- Meggyőződésünk, hogy a munka hatékonysága érdekében az üzemekben nincs helye politikai pártok szervezeteinek.
- Küzdünk a környezet megóvásáért, a környezetkímélő ipari szerkezet megvalósításáért.
- Az alacsony hatékonysággal működő monopol nagyvállalatokat önállóan gazdálkodó egységekre kívánjuk lebontani. Nem akarjuk, hogy Tolna megye ipari gyarmat maradjon.

A Magyarországi Szociáldemokrata Párt Tolna Megyei Szervezetének Munkás Tagozata

Szovjetunió a szakadék szélén?

Peresztrojka perec nélkül

Borisz Jelcin szerint „alulról jövő forradalom” lép a peresztrojka helyébe, ha Mihail Gorbacsovnak egy éven belül nem sikerül eredményeket elérni az életszínvonal javításában. A népszerű szovjet képviselő magánlátogatáson tartózkodik az Egyesült Államokban, ahol előadásokat tart és vezető politikusokkal, köztük kedden James Baker külügyminiszterrel is találkozik. Nyílt kérdés, hogy a szovjet politikust fogadja-e George Bush elnök is, amint azt Jelcin szeretné.

Borisz Jelcin hétfőn este a közművelődési tévéhálózatnak (PBS) fejtette ki a legérzékenyebben nézeteit. Véleménye szerint a Szovjetunió „a szakadék szélén áll”, mert míg a glasznoszty, a demokratizálás politikája sikerrel megvalósul, a peresztrojka koncepciója eleve hiányzik, így most teljes a zűrzavar és az emberek négy év után mind türelmetlenebbül várják, hogy javuljanak az életkörülmények. „A válság igen súlyos” és a szakadékból nehéz lesz kikapaszkodni, ha egyáltalán sikerül, vélte Jelcin. Nézete szerint a gazdasági-társadalmi reformokat sokkal gyorsabban, radikálisabban kellene megvalósítani, de Mihail Gorbacsov habozik, a félmegoldások, a kompromisszumok embere, mondotta. Jelcin ugyanakkor hangoztatta, hogy a közelmul-

tig barátok voltak és nézeteltéréseik ellenére is becsülli a peresztrojka kezdeményezőjét.

A szovjet reformok kudarcra az Egyesült Államok, az egész világ számára hátrányos lenne, hiszen megváltoznának a politikai, a gazdasági viszonyok, mondotta. Jelcin nem volt hajlandó közölni, milyen javaslatokat hozott Bush elnöknek, de célzott arra, hogy „az amerikai üzletemberek számára is előnyös” gazdasági támogatásra volna szüksége a Szovjetunióknak.

Jelcin szerint az „alulról jövő forradalom” jele volt a Szovjetunióban a bányász-sztrájk. Ha a helyzet nem javul, hasonló megmozdulásokra lehet számítani, s arra, hogy „a nép veszi át a kormányzást.”

Véleménye szerint egyébként a balti államoknak meg kellene adni a gazdasági önállóságot — azután döntsenek ezek a köztársaságok maguk jövőjükről. A kérdésre, hogyan látja az NDK-polgárok kiutazását Magyarországról, Borisz Jelcin hangoztatta: normális folyamatról van szó, minden embernek joga megválasztani, hol akar élni. A Szovjetunióból sokan vándorolnak ki az Egyesült Államokba, Izraelbe és más országokra, de „mi ezt nyugodtan nézzük, nem úgy, mint még pár évvel ezelőtt”, mondotta többek között Borisz Jelcin.

Kedd reggelre csaknem valamennyi NDK állampolgár elhagyta a Magyar Vöröskereszt őt táborát. Csillebércen átmenetileg még húszan tartózkodtak. Miután az NDK állampolgárok hazánkba — immár a Vöröskereszt segítségével — bármely országba szabadon távozhatnak, nincs szükség a táborok további fenntartására. Így ezeket a legrovidebb időn belül bezárják.

Több mint hatezer keletnémet kívándorló érkezett az NSZK-ba a magyar határ megnyitásától kezdve hajnalig. Számuk további növekedése várható, ugyanis a bécsi belügyminisztérium arról számolt be, hogy a hétfő éjszakai órákig 8100 keletnémet kelt át Magyarországról Ausztriába. A nyugatnémet határőrség ada-

Úton, sínen, vízen Cél: az NSZK

tai szerint eddig több mint 1200 NDK-rendszámú autó haladt át az osztrák—bajor határon, míg a többiek főleg autóbusszal érkeztek. A Magyarországról hétfőn kora este elindult autóbusszkonvojok az éjszakai órákban érkeztek meg a passauai és a freilassingi ideiglenes menekülttáborokba. A helyi hatóságok közben már négy erővel szervezik az érkező keletnémetek továbbutaztatását, letelepítését, munkába állítását.

Kedden napközben is folytatódott az NDK-beli állampolgárok kiutazása Magyarországról, s változatlanul Sopron és Hegyeshalom a fő irány. Sop-

ronnál 36 óra alatt valamivel több mint ötezen távoztak. Tíz személy rövid ausztriai tartózkodás után visszatért. A határőröknek kijelentették, hogy mégsem távoznak az NSZK-ba, hanem inkább hazatérnek az NDK-ba. Hegyeshalomnál is hasonló a mozgás. Kedden délig az Ausztriába átlépők száma meghaladta az ötezet. Különösebb „roham” nincs, Hegyeshalomnál visszatérő NDK-belit még nem fogadtak.

Híresztelések szerint Csehszlovákiából tömegesen érkeznek az NDK-s menekülők újabb csoportjai. A győri határőrkerület parancsnokságától

kedden délben nyert információ szerint a hír valóban. Kedden reggelig Rajkán, Vámoszabadin és Komáromon át mindössze 103 NDK-beli állampolgári lépett magyar területre.

Ugyanitt az NDK-s kiutazók száma 231 volt. Ők hazaindultak az NDK-ba. Túlzottak azok a híresztelések is, hogy a Csehszlovákiában tartózkodó NDK-beli állampolgárok tömegesen szöknek át Magyarországra.

Szörványosak az ilyen tiltott határátlépések. Kedden hajnalban a Rajka és Szob közötti közös Duna-szakaszon egy csónakkal 3 NDK-s állampolgár próbált érvényes útiokmányok nélkül Magyarországra szökni.

Francia vélemény szerint

Luxus lenne a hídégetés

Továbbra is vezető téma a francia tömegtájékoztatóban az NDK-menekültek távozása Magyarországról. Hétfőn este például a négy fontosabb televíziós adó közül kettő az erről szóló jelentésekkel indult, kettő nemzetközi hírei elejére szerkesztette a beszámolókat. A különböző rádiók híradásaiban is vezető helyen szerepelt a téma, több rádióadó kért interjút Palotás Rezsőtől, hazánk párizsi nagykövétől.

A kommentárok túlnyomó része az NDK helyzetével, magatartásával, a menekültkérdés gazdasági kihatásaival és főként a két Németország összehasonlításával, az újraegyesítés kérdésével foglalkozik. Szinte kivétel nélkül minden lap elemzi azonban a magyar állás-

pontot is. A jelentések bőven idézik Horn Gyula külügyminiszter vasárnapi megállapításait és egyöntetűen arra a következtetésre jutnak, hogy Magyarország kényserhelyzetben engedte az NDK-állampolgárok távozását, mivel erről a két német állam nem tudott meggyezni. Ugyanakkor azonban azt is megemlíti, hogy a döntés ellentétes az NDK-val korábban megkötött megállapodásokkal, és nehézségeket okoz a két ország viszonyában.

„Magyarország újabb lépést tett a Nyugat felé — írja kedden a Le Figaro. — A reformok órájában végső soron úgy döntött, hogy többet nyerhet a tőkés óriásnál, az NSZK-nál, mint amennyit veszhet a szocialista ortodoxia cerberusánál, az

NDK-nál”. A Libération szerint a magyar kormány „elegendő időt adott az NDK-nak” a rendezésre, mielőtt meghozta döntését, mivel menteni akarta a menthetőt a „testvéri” Németországgal fennálló kapcsolataiban. Nyilvánvaló kockázatot vállalt viszont azzal, hogy határozottan szembekerült szövetségével a Varsói Szerződésben és második legnagyobb szocialista kereskedelmi partnerével. Tisztában van azzal a veszéllyel, hogy elszigetelődik” — hangoztatja a lap.

Egy másik cikkében a Libération úgy vélekedik, hogy „a reformok útján haladó Magyarország viszonya hagyományos partnereivel néhány hónap alatt súlyosan megromlott. Jéghideg a viszony Nicolae Ceausescu Romániájával, amit azonnal változtatni kell, hogy üldözi az erdélyi magyarságot, konfliktusba került Csehszlovákiával a dunai

gátépítés feladása miatt, és most nyíltan ellenségessé vált a viszony az NDK-val is”.

A Le Quotidien de Paris az NDK menekültek ügyében tanúsított magyar magatartásról úgy vélekedik, hogy „Magyarország egyre nehezebben fogadhatta el” az NDK-állampolgárok helyzetéről kötött korábbi megállapodást, mert az „foltot vetett arra a képre, amely róla, mint a keleti tömb legliberálisabb országáról alakult ki” nem engedheti meg azonban magának azt a luxust, hogy minden hidat felégesen Kelet-Németországgal, a KGST gazdaságilag legerősebb országával, és reméli, hogy a keletnémet menekültek jelenlegi áradata nem válik valódi tengerárrá”. „Magyarország igyekszik nemzetközi kérdéssé alakítani ezt a problémát” — hangoztatja Horn Gyula nyilatkozatára utalva a lap.

Még egyszer a „nemzeti fogyókúra”-ról

Végre! Gondolhatná az ember, mikor elolvassa a Münnich Ferenc Társaság megyei intézőbizottságának felhívását. (Tolna Megyei Népiújság, 1989. szept. 11.) Jelesül azok is felszólalnak nemzetünk fogyása ellen, akik elkötelezetten vallják magukat a szocializmus híveinek. Nem is oly rég — gondoljunk csak Fekete Gyula többrendbeli meghurcolására — az efféle hangok demográfiai ügyekben könnyen megkapták a „defetista”, „retrográd” jelzőket. Pedig a statisztikusok, szociológusok nem tegnap tették közzé először adataikat.

Persze, az elsőbbségnél fontosabb maga az elérendő cél. Mégsem értjük, hogy veheti valaki az erkölcsi bátorságot ahhoz, hogy a „magyarnak születtem” jelszót hangoztassa, mikor ezt majd 40 évig nacionalizmusnak minősítette.

Érdekes a felhívás érrendszere: szerepel benne a hagyományos egyházi intelem („...legfőbb értékem az ember kell hogy legyen, még ha csak embrió is!”), a homályos fenyegetés („...elállhat, hogy néhány milliós nép leszünk... s kisebbség saját hazánkban!” — kérdem: s ki lesz a többség?), a demagógia (pauperáció s szegénység az infláció és a személyi jövedelemadó miatt), meg jó adag feminizmus („...nőink terhesek lettek, egyéb tekintetekben is.”)

A legfőbb hiba mégsem ez: semmiféle okot nem említ a

felhívás, amely a helyzethez vezetett, s szerintünk okkal. Nincs szó a „szocialista építés” jelszavával az iparba kergetett nők százazreiről, a tsz-szervezésekkel szétvert falusi nagycsaládokról, a gyermekgondozási díj és a megélhetés valódi nagyságrendje között feszülő ellentétéről, nem beszélve arról, hogy az irgalmatlanul sokat dolgozó magyar átlagember (nő és férfi) még nemrég is megkaphatta: keveset és rosszul teljesít, hát magára vessen.

Es hiányzik a kibontakozás, a megoldás javaslata is ebből a felhívásból. Ha 9 év alatt 18 ezer abortusz volt Tolna megyében, míg 8 év alatt (az MFT közölt adatai) 70 millió forintot fizettek ki segélyezésre; egy-egy meg nem született gyermekre tehát 4 ezer forint sem jutott volna! Egy gyermek ennyibe kerül? Amikor hazánkban a NEXT 2000 ügye milliárdos nagyságrendjével borzolja — jogosan — a kisemberek kedélyét? Amíg „vívmányaink” fenntartása évente százmilliárdokba kerül? Mikor ezek juthatnak az utcára, önhibájukon kívül, s nem hisznek már az ígéretéseknek?

S végül elnézést a kissé érdekes hangért. Két dologban mi is egyetértünk az MFT megyei intézőbizottságával: itt nem a propaganda hatásossága vagy hatékonysága a kérdés, s valóban: „Rólunk, magyarokról van szó!”

Tolna, 1989. szeptember 12. Az MDF Tolna városi tagjai nevében:

Novoth Zoltán

Magánmorfondírozás

Az emberek, az újságolvasók csodákat várnak. Bennünk, újságírókban van a reményük, hogy a hosszú évek alatt elszenvedett sérelmeiket valaki meghallgatja, képviseli ügyesbajos dolgaikat a világ előtt. Megaláztatásait, mellőzéseiket, a rajtuk esett törvénytelen sérelmeket megszólíttatja, mindenki tudtára adja, természetesen a helyes megoldással együtt.

De nemcsak leveleket írunk, hanem a boltban, az üzlet előtt várnak rám, esetleg telefonon kérnek elnézést a zavarásért, csak egy szóra álljak meg és hallgassam meg őket. Legutóbb például arról tájékoztattott egy olvasó, hogy néhány hónappal ezelőtt látta a televízióban Solymosi József országgyűlési képviselőt, aki elmondta, Tolna megyében is van munkanélküliség. De ha munkanélküliség van — dohogott az asszony —, akkor miért dolgozik másodállásban tanácsadóként a volt tanácsi intézményi dolgozó, bizonyos dr. Sziget György, vagy Ammáné stb., mert a felsoroltak listája nem akart kifogyni? Nem a magas fizetésű másodállást irigyelte beszélgetőtársam, hanem a tényt kifogásolta: nagyon sok, korengedménnyel nyugdíjba vonult funkcionárius tölt be — nem kis nyugdíja mellett — félmunkaidőben olyan mellék (másod) állást, amiért a kifizetésre kerülő bért aktív, három műszakban dolgozó gyári munkások, ápolónők, pedagógusok

és orvosok (a sort itt is lehet a végtelenségig folytatni) is megirigyelhetnék. Hát, hol itt az igazság? — kérdezte, és a válaszat meg sem várva — hiszen a leckét a továbbgondolásra már feladta — elviharzott.

Tudom, és rajtam kívül mások is tudják, hogy az asszony észrevétele jogos. Azt is tudjuk, nemcsak náluk, de az egész országban se szeri, se száma a magas nyugdíj mellett, magas fizetésért, félállásban dolgozó rendőr- és katonatiszteknek, igazgatóknak, párt- és tanácsitkároknak stb., ami joggal bántja a jóérzésű embereket. Ezek a kegyelmes urak az inflációt alig, vagy csak kicsit érzékelik, miközben hasonló korú nyugdíjas társaik kis nyugdíjukból tengődnek, csakúgy, mint a többgyerekesek.

Mit lehetne tenni? A dolgozat mi, magunk egy-egy cikkel csak befolyásolni tudjuk, amivel esetleg rádobhenthetjük az olvasók egy részét, mások, társaik hasonló gondjaira. Bár sovánny vigasz tudni, másnak is ugyanott szorít a cipő. Esetleg felbreszthetjük az eddig struccpolitikát folytató nagy többséget, végre tenni kellene valamit!

Csodát mi sem tudunk tenni. Csodát csak közösen, összefogva olvasókkal, panaszkodókkal, az értelmes többséggel együtt lehet „varázsolni”. Bár ez a nagy varázslat még várat magára. De addig is csak egyet lehet tenni; a megfelelő fórumokon bátran szót kérni, el-

mondani, világgá kürtölni azt, amivel nem értenek egyet, s elmondani azt is, ha életképes ötletük támadt a változtatásra.

Addig már sokan eljutnak, hogy megfogalmazzák; eddig még nem történt változás, csak a szereplőgárdát cserélték ki, a neveket változtatták meg. A korábbi fehér most fekete és időközben a feketéből fehér lett. A zöld és a piros is rokon valahol a színek világában. A hitlerizmushoz erősen hasonlít az utóbbi időkben feltárluló sztálinizmus.

Egyszer végre azt kellene megfogalmazni; hogy a rendszert — a ma már csak döcögve — de még működő mechanizmust kellene kicserélni, felváltani egy újjal, jobbal, másikkal. Egy egészen új rendszert kellene megalkotni, ami csak a miénk.

Változtatni viszont csak közösen, közös akarattal lehet, összefogva, egymásnak segítő kezet nyújtva, előítéleteinket is leküzdve. Bátor és meg nem alkuvó emberekkel.

Veress Éva

Vonzáskörök és választások

Nyílt levél dr. Gál Zoltán államtitkár úrnak, Belügyminisztérium

Tisztelt Államtitkár Úr!

A Tolna Megyei Ellenzéki Kerekasztal képviselői (Néppárt, Kisgazdapárt, SZDP, KDNP, MDF, SZDSZ), az MSZMP Tolna Megyei Bizottságának első titkára, Tolna megye országgyűlési képviselői megvizsgálták a megye lehetséges választási körzeteinek területi és népességi elosztását. Egyhangúan arra a megállapításra jutottak, hogy a megyének biztosított egyéni választási körzetek nem teszik lehetővé a választások eredményes előkészítését, és majdan a választást sem. Figyelembe véve Tolna megye településszerkezetét, az egyes igazgatási és gazdasági vonzáskörzeteket, a közlekedési kapcsolatokat, a négy választási körzet nem biztosítja, hogy bármely rendező elv — pl. népesség aránya, vagy a korábbi igazgatási területek — figyelembe vételével a választási kerületek kialakítsák. Korábban Tolna megyére 9 képviselőhely jutott. Ennek mechanikus „megfelelésével” lesz új 4 választási körzet a tervezet szerint. Mindezek figyelembevételével az Ellenzéki Kerekasztal Pártjai, az MSZMP Tm-i Bizottságának első titkára, az országgyűlési képviselők megyei csoportja kéri Államtitkár Urat, hogy járjon közbe annak érdekében, hogy megyénk legalább 5 egyéni választási körzettel kezdhesse meg a választási előkészületeket, amely lehetővé teszi az 5 város és vonzáskörzetére (Szekszárd, Bonyhád, Dombóvár, Tamási, Paks) történő választási körzetek kialakítását.

Szekszárd, 1989. szeptember 11.

1989. szeptember 13.

D Á T U M

3

A jó víz a fontos

Összefér a hatósági és a vállalkozói szerepkör?

Meglehetősen felkavarta az érintettek érzelmeit a „Szavaztatás zsarolással” címmel lapunkban megjelent írásom, amely a kisdorogi vízműtársulás alakuló üléséről tudósított. Többek között Bohli Antal, a Tolna Megyei Tanács építési és vízügyi osztályának vezetője — aki szintén részt vett az ominózus gyűlésen — jelezte, hogy nem mindenben ért egyet a cikkben foglaltakkal. A véleménykülönbségek feloldása érdekében szerkesztőségünk „kerekasztal”-beszélgetést kezdeményezett Bohli úrral, a kisdorogi vízvezetékhalózat kiépítésére pályázatot szintén beadott helyi egyes- és építőipari kissebzeteket elnöke: Antlifer József úr és a „Dátum” képviselőjében szerény személyem részvételével. A következőkben végigkövethetik a beszélgetést:

— **Bohli Antal:** — Feltétlenül a nyilvánosság elé szeretném tární a véleményemet, mert az írás elolvasása után úgy éreztem, hogy a vízműtársulások szervezésének rendszere, illetve az eddig elért eredmények kérdőjeleződnek meg, ezt azonban nem tartom igaznak. Higgyék el, rengeteg munka, és lakossági erőfeszítés van amögött, hogy Tolna megyében hamarosan minden településen egészséges, vezetékes ivóvizet ihatnak az ott élők.

Wagner Dezső: — Sajnálom, ha ilyen véleményt lehe-

tett kiolvasni abból, amit leírtam, mert semmi szándékom nem volt ilyesmit sugallni. Azt viszont annál inkább — és remélem, hogy ez ki is jött — hogy rendkívül etikátlannak tartottam azt, hogy annak a cégnek (hatóságnak!) a munkatársa vezette le az alakuló ülést, amely szintén pályázatot adott be a kisdorogi vízvezetékrendszer megépítésére. Ráadásul a Középdunántúli Vízügyi Igazgatóság ajánlata tartalmazta az anyagilag legkedvezőbb ajánlatot. A levezető elnök: Marjovszky István úr minden tőle telhetőt meg is tett annak érdekében, hogy a résztvevőket rábírja saját cége favorizálására, hogy ők kapják a megbízatást.

Antlifer József: — Ráadásul jogászok véleménye alapján állítom, hogy nem lett volna szabad egy napirendi pont alatt megszavaztatni a vízműtársulás megalakítását, és a kivitelező kiletét.

B. A.: — Azt ott a jelenlevőknek is elmagyarázták, hogy vízközműtársulást csak megalapozott műszaki-gazdasági számításokra lehet megszervezni. A forrásokat pontosan tisztázni kell előre, helybeni változtatásokra nincs mód. Az a tény, hogy a pályázók között volt a helyi kissebzeteket is, élezte a helyzetet, hiszen vagy saját belátásukból, vagy agitáció következtében a lakos-

ság azt szerette volna, hogy ők nyerjék el a megbízást.

A. J.: — Hogy mi nem végeztünk agitációs munkát, arra bizonyították, hogy saját embe-reink között is akadt, aki ellenünk szavazott, pedig ha mi végeznénk a kivitelezést, még öt fős létszám bővítést is kénytelenek lettünk volna realizálni. Másrészt mi nem is készültünk arra, hogy akkor, ott azonnal döntenünk kell. Azt még ma sem értem, hogy a kisdorogi esetben miért automatikusan az anyagilag legjobb ajánlatot benyújtó cég kapott bizalmat az előkészítő bizottságtól, holott máshol akadt már példa az ellenkezőjére is. Kisebzékén tudomásom szerint a harmadik ajánlat nyert.

W. D.: — Én a következő nem értettem: a szavazás első fordulójából kiderült, hogy a kisdorogiai nem akarják elfogadni az első ajánlatot. Még úgy is ez volt az eredmény, hogy Marjovszky úr csak természetes személyeket számolt, de azt nem vette figyelembe, hogy egyeseknek több szavazati joguk lett volna, mivel több érdekeltiségnek megfelelő összeget fizetnek és képviselnek. Azt azonban nem szavazhatták meg, hogy ha az első nem kell nekik, akkor melyiket választják. Miért nem?

B. A.: — Ennek oka a versenykiírás játékszabályaiban rejlik. A jelenleg érvényes jog-

szabályok rendelkezése szerint a közműtársulás megalakulása előtt mindazok képviselői, akik anyagilag hozzájárulnak a kivitelezéshez, megvizsgálják az ajánlatokat, elsősorban pénzügyi szempontból, de a megbízhatóságot is figyelembe véve tesznek javaslatot a lakosságnak arra, hogy melyik változatot fogadják el. A döntéskor viszont a feltételeket, a műszaki tartalmát megváltoztatni nem lehet, ezért nem nyílt lehetőség arra, hogy figyelembe vegyék a kissebzeteket ajánlatát, miszerint a lakosság által elévzett társadalmi munka ellenértékét visszatérítik, s így teszik olcsóbbá a beruházást. Ha viszont a feltételeket megváltoztatják, akkor új versenykiírás következik, ami jókora idővesztést jelent, ezért mondtam azt a gyűlésen, hogy ha ezt a megoldást választják, akkor a megyei tanács nem biztos, hogy ugyanakkora részt jelentő támogatást lesz képes nyújtani a jövő évben is — figyelembe véve például az inflációt.

A. J.: — Számomra egy másik dolog volt igencsak meglepő e témával kapcsolatban. A borítékot követően, mikor kiderült, hogy melyik vállalat szám szerint milyen ajánlatot adott, a KÖVIZIG osztályvezetője, Fekete Sándor honnan tudta pillanatokon belül, hogy az ő ajánlatuk elfogadása esetén a lakossági

hozzájárulás forintra pontosan harmincezer lesz — mint ahogy az a számítások után is kijött?

B. A.: — Tolna megye erre a célra a mostani tervekkel összemértven ötvenötmillió forint támogatást kapott az akkori OVH-tól, ebből kiindulva az előzetes számításaink szerint ez az összeg, amely lakossági hozzájárulásként fedezi a költségek rájuk eső részét. Ez tehát egy átlagszám, de az esetek többségében pontos, erre gondolhatott az osztályvezető.

W. D.: — Közbevetőleg hadd jegyezzem meg, hogy szerény véleményem szerint a szavazás — vagy szavaztatás — a jelenlegi formájában a lát-szatdemokrácia kategóriájába tartozik. Ha ugyanis a lakosság nem változtathatja meg az előkészítő bizottság ajánlását — magától nem voksolhat a második vagy harmadik helyezettre — akkor sokkal fairabb játéknak tartanám, ha csak azt erősítenék meg az emberekkel, hogy vállalják, vagy nem a vízvezeték építéssel járó harmincezer forintos költséget. A kivitelező kiválasztását pedig bízzák rá arra, aki egyrészt ért hozzá, másrészt a pénz nagyobb részét, a mintegy hatvan százalékat adja. Vagyis a megyei tanácsra. A lakosságnak pedig csak a felügyeleti jogot kell(ene) biztosítani, s akkor elkerülhetővé válnának az ilyen, és ehhez hasonló botrányos közgyűlések.

B. A.: — Igen, ebben igaza van, de eddig még sehol sem fordult elő, hogy ne fogadták volna el az ajánlott kivitelezőt.

W. D.: — A másik felvetésem a témával kapcsolatban pedig a levezető elnök személye. Mint már említettem, nem

értek egyet azzal, hogy a KÖVIZIG munkatársa irányítsa az alakuló közgyűlést, amikor saját cége is érdekelt a pályázatban. Sőt, továbbmegyek, azt végképp nem foghatom föl, hogy egy hatóság egy személyben a saját működési területén hogy lehet vállalkozó is? Mi a biztosíték arra, hogy az önkormányzat esetében jól működik?

B. A.: — Ez kormányzati döntés következménye, ezt én nem bírálhatom felül. Az pedig, hogy a levezető elnök a hatóság embere, szintén hagyományosnak mondható, hiszen ők értenek e témához legjobban, és rutinjuk is van már benne. Eddig ezzel kapcsolatban sem merült fel kifogás ellenük, mindig elfogadták a személyüket erre a posztra. A KÖVIZIG ajánlatának esetleg irreálisan alacsony voltát az is motíválhatta — de ez csak feltételezés tőlem — hogy ők már két ízben is próbáltak elnyerni megyebeli megbízásokat hasonló munkákra, de eddig még sikertelenül. Lehet, hogy emiatt akartak mindenképpen betörni a megyei piacra.

A. J.: — Végül is mindegy, hogy miért tették ezt az alacsony ajánlatot, nem láthatunk be a színtalpak mögé, de azt hiszem nem is a kivitelező kileté fontos ebben az ügyben, hanem az, hogy a kisdorogiai végre egészséges ivóvizet ihatnak jövőre. Ezért nem is tartom vesztésnek a kissebzeteket. Azért azonban nagyon izgulok, hogy a beruházás időre és megfelelő minőségben elkészüljön, mert ellenkező esetben Kisdorogon egészen biztosan kiborul a bili.

Wagner Dezső

Már megint kiskorúnak nézik a nemzetet. Úgy tűnik sokaknak egyáltalán nem fontos az igazság tisztázása a Petőfi kérdésben. Érvek és féligazságok csapnak össze, presztizsféltésből acsarkodó indulatok szabadultak el, és már rég nem az alapvető kérdés a fontos, hanem az, hogy kinek lesz igaza.

Pedig jó lenne Petőfit keresni. Nem a forradalmi jelképpé nőtt, csatában elvérző férfit, hanem az embert, aki esendő, de akinek életművéből, értékéből semmit se von le, ha nem véres kardként hordozzuk, hanem megismerjük élete tragikus utolsó éveit is. Mert, hogy élete a segesvári csatamezőn fejeződött be, arra eddig semmiféle bizonyítékot nem sikerült találni. Maradt a legenda, ami szép volt, egy nagy költőhöz méltó, lehetett vele lelkesíteni, példaképet állítani, miközben az igazság mellékes tényező, az azt keresők pedig a legjobb esetben is a dilettáns jelzőt, nem egyszer a szélhámosság bélyegét kapták.

Most újra nagy baj van. Egy nagyrédei kovácslegény, fejébe vette, hogy utánajár a közel másfél évszázada élő legendának, hogy Petőfi sírját másutt, tízezer kilométerrel arrább, Szibériában kell keresni. Az expedícióhoz megfelelő pénze és szakember támogatói voltak. Találtak egy csontvázat, amit ott a helyszínen világhírű

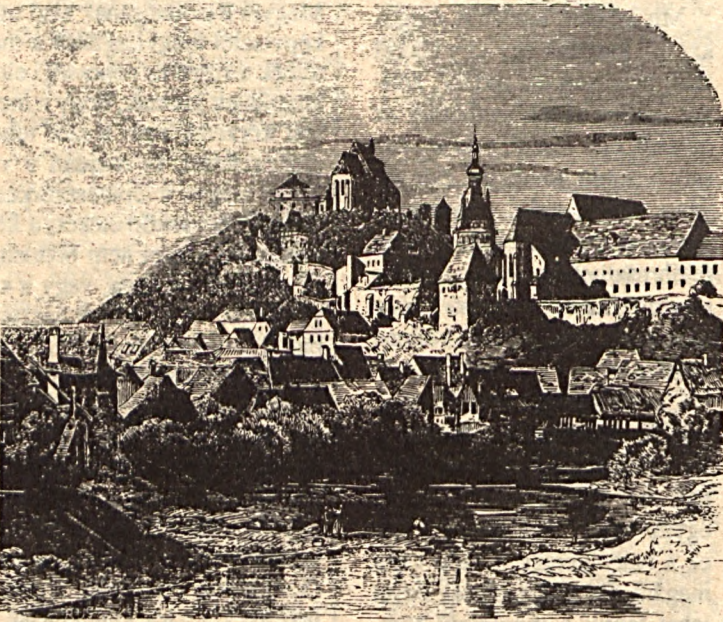
szakemberek vizsgáltak és megállapították, hogy Petőfi Sándor földi maradványai.

A történet ettől a pillanattól lesz igazán magyar és igazán mai. Mert azóta, kételkedve a szakemberek megállapításában, itthon vitatkozunk arról, hogy mi van ott. Felelős emberek nyilatkoznak, cáfolják a tudósok szavait úgy, hogy maguk a csontok közelében se jártak, nem látták a leleteket, mégis határozott véleményük van. Elítélik a lelkes kutatókat, még szakmai, emberi tisztességüket is megkérdőjelezve cáfolnak.

Tudom nehéz dolog elismerni, hogy az évtizedes kutatás eredménye vitatható és esetleg

hamis irányba vezetett, nehéz dolog kiadni az utasítást a történelem és irodalomkönyvek átirására és hatalmas presztizsvesztés elismerni, hogy amit eddig tanítottunk, nem úgy volt, de az igazság megismerése úgy gondolom sokkal fontosabb. Már csak azért is, mert tudjuk, volt példa már nem is egyszer, harmadik hazánkban a tankönyvek átirására. Még úgy is, hogy az nem éppen az igazságot, csak bizonyos érdekeket szolgált.

Ha cinikus lennék azt mondanám a történelemkönyvetek más kérdések, a közelmúltban más megvilágításba helyezett dolgok, emberek miatt úgyis át

Segesvár

(Keleti Gusztáv rajza)

kell írni, nosza tegyük meg mindent egyszerre. De ez lehetetlen. Elmúlt történelmünk és különösen a XIX—XX. század túl sok eltűnt, és másképp magyarázott eseménnyel szolgált. Így nem hihetünk a tankönyvek egyszeri átirásával megvalósuló tisztánlátásban, de annak szükségességében mindenképpen hinni kell. Mert az igazságra, a tisztánlátásra, mind nagyobb az igény.

Visszatérve a Petőfi kérdésre, szerintem is jobb lett volna, ha állami kezdeményezésre létrehozott tudóscsoport, az állam hathatós támogatásával teszi meg az első lépéseket. De valakinek, valahol, ez nem volt érdekük. Így csak örülnünk kell annak, hogy egy magánember — jelen esetben Morvai Ferenc — nem sajnálta a pénzt, az időt és az energiát, hogy a gáncsoskodók, a hitetlenek ellenére is megpróbálja az igazságot kideríteni. A vita még nem dőlt el arról, hogy tényleg Petőfit találta-e meg. Viszont a nemleges válasz is előre viszi a kérdés tisztázását. Egy variációt kizár, ezzel is hozzásegítve a végleges — és igaz — válasz kialakításához.

Persze Petőfi mellett túl sok megválaszolatlan, vitatott és félremagyarázott kérdés van még. Nem hiszem, hogy lenne annyi magánvállalkozó, aki kibogozná ezeket. A tisztánlátás csak közös akarattal, együttes tevékenységgel valósulhat meg.

Mert a tisztánlátás is közös érdekünk.

— Tamási —

Gondolatok egy emlékművázlat kapcsán

A Dátum 1989. augusztus 9-i számában láttam, láttuk meg Bakó László *szobrászművész* vázlatát egy majdan felállítandó 1956-os emlékműről. Egy vázlat alapján talán dörögés egy leendő alkotásról messzemenő következtetéseket levonni és közzétenni azokat. A cikk és a vázlat kiváltotta indulatnak köszönhető, hogy mégis megteszem.

Először: ha az 1956-os forradalom hivatalosan is elfoglalhatja a magyarság forradalmi között méltó helyét, akkor illik, sőt kötelező ennek az eseménynek méltó emléket állítani. A vázlat alapján ez az „emlékmű” minőségében és szellemiségében messze elmarad attól, aminek emléket kíván állítani.

Másodszor: jó lenne, ha eltérnénk végre — s ennél jobb alkalom aligha adódik — az elmúlt 40 év művészetpolitikai gyakorlatától. Vagyis ne a szobor készüljön el először, s utána keressük majd — esetleg a közönség bevonásával — a helyet neki. Erre már volt elég példa az utolsó évtizedek magyar művészettörténetében, s meg kell mondanom, nem születtek szerencsés alkotások ezzel a módszerrel. A szocialista művészetpolitika előtti művészetpolitikák ezt úgy oldották meg, hogy a közönség, a mecénás, a város először a köztéri alkotás helyét jelölte ki, mert ennek hiányában nem lehet a hely szellemének megfelelő, a környezetbe illő alkotást létrehozni, még egy *szobrászművésznek* sem.

Harmadszor: javasolnám az SZDSZ és az MDF illetékeseinek, hogy az alkotó személyét illetően is térjenek el az elmúlt 40 év gyakorlatától, s ne a barátom, a komám, az ipam, a sógorom csinálja a szobrot, hanem az, akinek a munkáját a pártatlan zsűri legjobbnak ítéli, és a közönség minősítése is megerősíti a bizottság döntését. Miért nem ír ki az SZDSZ és az MDF nyílt pályázatot a megyében hosszú évek óta dolgozó tehetséges szobrászok, önjelölt szobrászok és szobrászművészek részére, megteremtve az alapját egy új, közösségi mecenatúrának, amely alapja lehetne egy új állami mecenatúrának is? Azért is jó lenne ezt a gyakorlatot követni, mert Szekszárd városa sajnos világbajnoka a fentebb említett 40 éves gyakorlatnak a város fölé emelt krómacél „traverz” felállításával. Egy sikeres, jó pályázattal léphetünk egyet az új művészetpolitika irányába, s akkor talán elég lesz a közönség és a szakma ereje ahhoz, hogy a város „negatív jelképéhez” hasonló köztéri alkotások ne csúfíthassák környezetünket. Ha majd az új művészetpolitika hatja át kulturális életünket, talán egyes *szobrászművészek* is meggondoltabban teszik közkinccsé vázlataikat, s a mecénás is meggondoltabban határoz így vagy úgy, mert az alkotások a mecénások híret is hordozzák a világban.

Negyedszer: tudunkkal a köztéri alkotások felállításának rendje nem változott.

(Péter)

Kiskirályok hosszú karja

Mi van egy felmondás hátterében

A fiatalasszony, Simon Győzőné Mindum Melinda nem sír, nem fenyegetőzik, bár nem tudja mitévő legyen: bemenjen-e szeptember 13-án a munkakönyvéért a Pécsi Fonó- és Szövípari Vállalat szászvári telephelyének munkaügyi osztályára, vagy sem.

Az utóbbi időkben tendenciává vált, hogy a vezetők — még a legjobban dolgozókat is — munkanélküliséggel fenyegetik. Különösen akkor, ha jogos sérelmeikért szót emelnek.

1.

Simon Győzőné Mindum Melinda 1986. szeptember 1-én állt munkába a Pécsi Fonó- és Szövípari Vállalat szászvári telephelyén. Úgy tudja, munkáját ezidáig legjobb tudása szerint, lelkiismeretesen végezte. Mostanra mégis munkanélkülivé vált.

Melinda, miután első férjétől elvált, kislányával együtt édesanyjával, Garai Máriával lakott, aki már korábban életjátszó kapcsolatot létesített Dura Lászlóval a Pécsi Fonó- és Szövípari Vállalat helyi telepvezetőjével.

Simon Sándor, a sógor meséli: — Engem a rokonsági fokra hivatkozva 16 évi munkaviszony után csábítottak el magukhoz dolgozni. Dura a szövedéskészítést elhívta az embereket magához dolgozni. Munkaidőben én is készítették a kertjében fóliásátrát. Csak úgy egyszerűen beültetett a Mazdájába, majd útközben közölte velem, hová megyünk,

mit kell csinálni. De a szabadidőre is igényt tartott, ha munkaidő után nem segített nekik, akkor másnap minden voltam, csak jó nem. Nemrégiben sikerült megszabadulnom tőle. De megtudtam, hogy amikor itt az új munkahelyemen leadtam a papírjaimat, utánam szólt telefonon, és elhordott engem mindennek.

A távozó dolgozók utáni telefonátvitel módszerévé vált Dura Lászlónak, a kiskirályok karja nálunk hosszúvá nyúlik.

2.

Csoboth Zoltán udvaros volt a telepen, most magángazdálkodó. Barátságosan fogad, felesége kávéval kínálja a hivatalos vendéget. Dura Lászlóról nem szívesen beszél.

— Több mint nyolc éve ismerem a Lacit, együtt jártunk pártiskolába is. Kapcsolatunk nem vezető és beosztott függő viszonya volt, legalábbis sokáig úgy hittem. Barátsággal viseltetünk egymás iránt, és az asszonyok is megértették egymást. Sokáig virult ez a barátság, egészen addig, amíg Deszken felépült a háza. Gyakran jártam le dolgozni. Amikor befejezte az építkezést, elindult ellenem az aknamunka.

Olyan munkát adott nekem, amivel semmibe vette a képzettségemet. Több szakmám van; géplakatos, ív- és lánghegesztő, magasnyomású kazánfűtő, valamint dieselmotordony-vezetést tanultam. Esős időben, téli hidegben csavart válogattam az udvaron, vagy

ősszel, esőben a folyondárt kellett leszednem a kerítésről. Később már a termelési értekezleteken sem hallgattam meg. A barátság leépült a munkahelyen, ő a FŐNÖK lett, én pedig a beosztott. Azt mondta, a munkahely az munkahely, más, mint a szabadidő, ott nincsen barátság. Elfogadtam. Egy kis ideig még összejártunk, de aztán megszűnt a barátság...

Milyen jellemű embernek tartja?

— A telep sokat köszönhet neki. Ő hozta rendbe itt a dolgokat. Talán ezért szaladt el vele a ló. Egyszer biztosan jönni fog még hozzám, mentegőzik majd. Sajnálom, mint embert. Nem vezetőnek való.

De lehet, hogy csak a dicsőség szállt a fejébe. Ezt látszik alátámasztani a volt telepi párttitkár is, aki nem akart névvel nyilatkozni.

— Mit mondhatnék a Dura Laciról? Közvetlenül nem miatta jöttem el, de az ő személye is közrejátszott abban, hogy munkahelyet változtattam. Akkoriban, több éve annak, nem éltünk valami jól a férjemmel, nagyon kiborultam, és kértem, adjon szabadságot, hogy rendbehozzam családi életemet. Nem adott, sőt, azt mondta: ha elmegyek szabadságra, kiadja a munkakönyvem.

— Milyen kapcsolatban voltak?

— Mondhatnám, barátságban. Összejárt a férjemmel, együtt építették a deszki házát. Egészen addig barátságban

voltak, amíg el nem készült a ház. Aztán elmaradt. Érdekes ember, igyekszik a másik fél bizalmába beférkőzni, felhasználja a saját céljaira, aztán, ha már nincs szüksége rá, leépíti a barátságot. Véleményem szerint egyáltalán nem vezetőalak.

— Ön dolgozik most?

— Komlóra járok. Lett volna munkahelyem helyben is, de amikor másodszorra mentem vissza leendő munkahelyemre, közölték velem, nem kellek nekik. Rögtön tudtam, hogy a Dura Laci idetelefonált.

3.

Újra Melindával beszélgetünk. — Egy levelet kaptam 1989. június 9-én, amiben közölték velem, hogy a legutóbbi orvosi alkalmassági vizsgálat során üzemorvosunk, egészségi állapotom romlása miatt, más munkakört javasolt. Betanított varrónőként 31 forintos órabéren fognak alkalmazni.

— Mit tett ekkor?

— Nem éreztem magam betegnek, és elmentem Komlóra, dr. Táncoz Géza intézetvezető főorvoshoz a tüdőgondozóba, és elmondtam neki, hogy milyen nehéz helyzetbe kerültem, és kértem, vizsgáljon meg. Mondhatom, nagyon alaposan megvizsgált.

A dolog szépséghibája, hogy Melinda ezek után kilépett munkahelyéről és elment dolgozni a bonyhádi zománcárgyárba. De a felkínált munkával nem tudott azonosulni, és

újra visszatért régi munkahelyére. Anyja és Dura László biztatták erre, és azt ígérték, nem lesz hátránya ebből a kis kitérőből. Ezért munkaszünetet tartottam vele. Mégis 1989. augusztus 29-én felmondólevelet vitt nekik a postás, amelyben tudtára adták, hogy az 1989. június 26-án létesített munkaviszonyát felmondják. Indoklasként közlik velem az alábbiakat:

— Telepünkön való visszavételkor megbízott művezető (Plesz Mátyás) vállalt felelősséget az Ön személyéért. Az azóta tanúsított magatartása alapján munkájáért a továbbiakban a felelősséget nem vállalja. Környezetére kifejtett magatartása a telepünkön kialakult munkafegyelmre bomlasztó hatást gyakorolt.

Plesz Mátyás erre az alábbiakat mondta el:

— Nem volt panasz a Melinda munkájára. Mindig elvégezte a rábízott feladatokat, de sokat hiányzott. Beteg volt a gyereke.

— Ezért kell elmennie?

— Úgy gondolták (a főnökség), hogy ha már férjhez ment, akkor nem fog annyit hiányozni. Lesz, aki a kislányára vigyázzon. Van nagymama és nagypapa is.

— De azokat nem lehet kötelezni gyerekmegőrzésre. Gondolja, hogy megalapozott ez a felmondás?

— Úgy jártunk el vele, mint egy új belépővel. Próbaidős volt. Azért vállaltam érte felelősséget is, azt jelentette volna, hogy nem hiányzik a munkából, de nagyon sokat hiányzik, igaz, sohasem igazolatlanul.

— Miért mondtak fel neki?

— Nálunk is anyagihiány van, nincs munka, el kellett valakit küldeni, hát vele kezdtük.

— Kinek a kérésére?

— A főnökség kért meg róla, hogy mondjam meg neki, keressen magának másik munkahelyet. De nem keresett, ezért kapta meg azután a felmondólevelet.

— Mit jelent az, hogy bomlasztó hatással volt a társaira?

— Amikor elmondtuk az asszonyoknak, darabkézzel térünk át, a Melinda négy-öt társával berohant a telepvezetőhöz, és megmondták neki, hogy számukra ez a bérezés rendkívül hátrányos. Hát ezért.

— Maguknál nem szabad a dolgozónak megmondani a véleményét, ha valami nem tetszik?

— Lehet — hebegi —, de nem így. Nagyhangúak voltak az asszonyok. Bár én nem hallottam, a főnök mondta. Nézzé, engem utasítanak. Nem tehetek mást, csak amire utasítást adnak.

— Maga szerint ez helyes eljárás volt?

— Engem utasítottak. A munkája ellen nem volt kifogás, de nagyon sokat hiányzott. Persze, tudom, nem lehet előre tudni, hogy beteg lesz a gyerek. De nálunk is létszámléépítés lesz. Egyszer el kell kezdeni. Hát, vele kezdtük.

Beszélgésünk itt megszakadt. Bár a felmondásban az indokként a létszámléépítés szerepel. Csak úgy nem szerepel az sem, hogy új belépőként bírálták el. Ugyanis új szerződést még máig sem kötöttek vele. Egyébként a felmondólevelet Dura László írta alá.

Veress Éva

Erősített, magasított a DVMSE

A palánk alatt Kudlac, a kispadon újra Gróf az úr

A vidéki kisvárosok közül Körmen után talán Dombóvár várják legnagyobb áhítattal a kosárlabda-bajnokság közelgő nyitányát. A B-csoportos DVMSE már az előkészületi mérkőzéseken felcsigázta népes szurkolótáborának érdeklődését: felsőházi csapatokat győzött le, így az már biztosnak látszik, hogy a vasutas-csapat felelteti a tavalyi kiskislást (amikor is erejéhez méltatlanul a bentmaradásért küzdött) és minden bizonnyal az alsóház meghatározója lesz.

— Mint a korábbi években, most is szeretnénk ott lenni az első négyben — mondta Erdősi Lajos, a DVMSE szakosztály-vezetője. — Nem lesz könnyű, hiszen a B-csoport mezőnye is roppant kiegyensúlyozott, szinte minden csapatban már van két külföldi.

— *Ha kvalitásaik alapján számításba vesszük a külföldieket, akkor azért a dombóváriak még mindig viszik a prímet?*

— Hogy viszik vagy nem viszik, erre hadd ne válaszoljak, de tény, hogy a „dobógép” Miedzik mellett a másik lengyel légiósunk Kudlac is ász. A 31 éves 208 centiméteres játékos nagy erősítést jelent a centerposzton. Egyébként ezen a téren NB I-es fennállásunk során most állunk a legjobban, hiszen Kudlac mellett ott van még a Szolnokról igazolt Kiss Sándor, Elek és A PEAC-tól jött Knyihar.

— *Ezek után már a szurkolók könnyebben elviselik, hogy Kerényi Szolnokra távozott. De van még egy olyan igazolás, amely a csapat játékában minőségi változást hozhat.*

— Igen, nálunk játszik a ZTE bajnokcsapatának irányítója, Góczán Gábor, sokat várunk tőle az irányító poszton, ért a ritmusváltáshoz és a pozíciójátékhoz egyaránt.

— *A kispadon egy „régijű” edző ül.*

— Gróf Attila már az első NB I-es évünkben dolgozott nálunk, de akkor a számára megterhelő Budapest-Dombóvár ingázás miatt elváltak útjaink, most úgy néz ki megoldódik a gond.

A fővárosi edzővel kis híján az A-csoportba jutott az akkor még újonc DVMSE. A hasonló vagy ennél nagyobb bravúrra most is adottak a feltételek. Ezerkét száz nézőjük nagyon is vevő minden sikerre.

Bálint Gy.

Lemondról lemondani?

Greg Lemond, a hivatásos országúti kerékpározás amerikai világbajnoka, az 1986. évi és az idei Tour de France győztese úgy nyilatkozott, hogy szerdán jelenti be hivatalosan, melyik csapattal köt új szerződést.

Természetesen azonban vannak jólétesültek, akik tudni vélik, hogy a kérdés már egyáltalán nem nyitott, mert eldőlt: az amerikai sztár a francia Z elne-

vezésű csapathoz szerződik három évre. Inkább már csak az izgatja a közvélemény fantáziáját, hogy mennyiért. Egyesek szerint Lemond a három évre 5,7 millió, mások szerint 8,2 millió dollárt kap.

A szerdai bejelentés talán erre is választ ad. Van azonban egy bökkenő! Lemondot még egy évig szerződés köti a belga érdekeltségű ADR csapathoz, amelynek tulajdonosa, Fran-

cois Lambert nem mond le könnyen élversenyzőjéről.

— Kártérítést fogunk követelni, mert Lemondot még egy évig érvényes szerződés köti hozzánk — mondta. — Ügyvédek dolgoznak az ügyön.

Lambert annyit máris előre bocsátott, hogy valószínűleg olyan összegű kártérítési követelést nyújtanak be a bíróság elé, amennyi Lemond fizetése lesz a Z-nél, azaz közel 2 millió dollárt.

Csak a rutinban bízni — kevés!

Szerdán a legrangosabb tróféáért, a BEK-ért a Bp. Honvéd saját pályán fogadja a jugoszláv bajnok Vojvodinát (Bozsik-stadion, 18 óra, vezeti a lengyel Werner). Az UEFA Kupában érdekelt MTK-VM az ukrán fővárosban játszik a Dinamo Kijevvel 17 órakor, ezt a 90 percet a bolgár Concsev vezeti. A legutóbbi kiírásban (1988/89) a skót Celtic jelentett vehetetlen akadályt. A Bozsik-stadionban ugyan 1:0-ra győzött a Bp. Honvéd, de a visszavágón súlyos, 4:0-ás vereség következett — és persze a búcsú. A Celtic elleni, 1988. szeptember 7-i kispesti erőpróban Fodor Imre a 8. percben látványos szabadrúgásgóllal szerzett vezetést. Tőle kérdezte az MTI munkatársa: a szerdai rivális, a Vojvodina ellen elég lenne az 1:0?

— Én gólokban nem nagyon szeretek gondolkodni — hangzott a Bp. Honvéd játékmesterének válasza. — A szerdai összecsapáson mi vagyunk az esélyesebbek, 80 százalékosan arra szavazok, hogy nyerünk. Elég lenne-e az 1:0? Nem tudom! 1988 őszéről csak annyit, a glasgow-i visszavágón a Celtic ugyan a 14. percben gólt szerzett, de volt egy olyan akción, amit csak szabálytalanul tudtak visszaverni a skótok. Azért 11-es járt volna, de a svéd Fredriksson játékvezető másként látta... Ha a büntetőt megkapjuk, és belőjük, más a végeredmény!

Mi a véleménye a Vojvodináról? — Lehet, hogy furcsa dolgot mondok, de szerintem

európai kupaszíntéren ismeretlen következképpen rutintalan együttes. A mi csapatunk viszont éppen elég nagy kupamérkőzésen vett már részt. Ilyen szempontból előnyösebb helyzetben várjuk a két találkozót. Azzal együtt is az újdídeki visszavágó nagyon nehéznek ígérkezik. Továbbjuthatunk mi is, de a Vojvodina is.

Dávid Góliát ellen

Ami az MTK-VM-et illeti, a kék-fehérek eddig kétszer indulhattak az UEFA Kupa-sorozatban. Az 1961/62-es idényben összesen kilenc csatát vívott a Hungária körüli gárda. Sorban verte ki a Racing Strasbourgot, a Lokomotiv Leipzigt, és a Vojvodinát is. Csak a spanyol Valencia előtt hajtott fejet az MTK-VM, az ibériaiak 3:0 és 7:3 arányban diadalmaskodtak. Az 1978/79-es kiírásban az első forduló máris a végállomást jelentette, a Politechnica Timisoara 2:0-lal és 1:2-vel állta útját a magyar csapatnak.

A harmadik UEFA Kupa-fel lépés előtt a pesszimisták hajlának olyan vélemény hangoztatására, hogy a Dinamo Kijev ugyanúgy túl magas akadály lesz Verebes József vezetőedző csapata számára, mint volt a Timisoara. Annyi bizonyos, Verebes igencsak hozzáértő szakember, rutinos, ismert futballistákra számíthat, akik — ha nem rettennek meg — esetleg szoros vereséggel húzhatják ki szerda délután. — Láttuk a Dinamo legutóbbi bajnoki mérkő-

zését — mondta Brünyi Béla szakosztályvezető. — Nem túlzóak a szovjet futballisták jó formáiról érkező hírek. Én személy szerint kétféle vereséggel kiegyeznék. Persze egy döntetlen álmaim netovábbja lenne

RÖVIDEN

Szófia:

Mint utólag egy újságcikk nyomán kiderült, szeptember 3-án tragédia történt a Rila Sztanke Dimitrov — Szpartak Pleven másodosztályú bolgár mérkőzésen: az egyik néző a télen tömeg szemé láttára megfojtotta a másikat... Az esetet a Football című helyi lap fedte fel. (AFP)

Róma:

A jelentések szerint lassan kezd jótételezni a lendlüli Alekszandr Zavarov, az olasz Juventus szovjet labdarúgója. A vendégstár teljesítményével a múltban nem mindig voltak elégedettek kenyéradói, az utóbbi bajnoki találkozókön viszont Zavarov is jó teljesítménnyel járult hozzá ahhoz, hogy csapata négy mérkőzésből hét pontot szerzett. (AFP)

London:

Az ír válogatott és az angol Liverpool gólerős csatára, John Aldridge a spanyol Real Sociedad képviselőivel tárgyal. A labdarúgó korábban azt nyilatkozta, hogy nem kíván távozni a kikötővárosból, de úgy tűnik, az ibériaiak 500 ezer fontos ajánlata módosította véleményét... (MTI, AFP)

1989. szeptember 13.

D Á T U M

5

Szakcsi cserebere

AZ UTOLSÓ SZÓ JOGÁN

„9:5 a rokonok és beosztottak javára” „Lemondott egy tanácsstag Szakcsón” illetve „Elfogadták a renitens tanácsstag lemondását” című cikkekre küldött és közölt „...tisztiz legyen...” nyílt levélre az utolsó szó jogán kívánok néhány gondolatban válaszolni.

A 9:5 a rokonok és beosztottak javára című interjúból kitűnik, hogy a gond a tanácsstag passzivitásával van és nem a tanácselnök és vb-titkár személyével. Az 1989. augusztus 25-én megtartott tanácsülésen a passzív minősített tanácsstagok egyetlen szót sem szóltak a minősítés ellen. Csak az aktív minősített tanácsstagok fejtették ki véleményüket.

1983. októberében kerültem Szakcs községbe, ahol egy emeleti lakást kaptam, ami 51 négyzetméteres. Ekkor már üresen állt a családi ház lakás. 1984. februárjában kértem Bödő Lajos tanácselnőt, hogy cseréljék fel a két lakást. A beszélgetést követően a családirházat a helyi tsz vette bérbe egy dolgozójának. Ekkor láttam a lakást belülről és közöltem a tanácselnökkel, hogy a lakás nem tetszik, maradok az emeleten. 1985. áprilisában Bödő Lajos tette fel a kérdést, hogy elfogadom-e a családi házat, mert ha nem, akkor egy pedagógus házaspárnak adják. Elfogadtam a cserét. A lakás 69 négyzetméteres. Az emeleti lakást lakás alatt volt az irodám, amit a tanács így értékesíteni tudott a takarékszövetkezetnek, tudomásom szerint

60 000,— Ft-ért. Ezzel a lakás-cserével lett „megkárosítva” a falu.

Itt megjegyzem, hogy 1984. évben még nem voltam tanácsstag, de mivel a tanácsülés nyilvános, ezért oda több alkalommal elmentem. Már ekkor észrevételeket, indítványokat terjesztettem elő. Jobbító szándékkal 1985-ben választottak meg tanácsagnak. Már tíz hónapja a lakásban laktam, mikorra elkészítették a lakásbérleti szerződést.

A tíz hónap alatt a leadott lakás bérleti díját fizettem. Az abban lakó személy ez idő alatt fizetett-e lakbért, azt nem tudom.

Az 1986. február 1-jén megállapított lakbér 637,— Ft volt, ami 1986. július 1-től 701-re, 1987. július 1-től 765-re, 1988. július 1-től 828,— Ft-ra módosult volna. 1987. április 1. napján kelt 247/1987. számú határozatban Horváth Sándor vb-titkár közölte, hogy a lakbér 701,— Ft marad és eltekintenek a további emeléstől. 1987. nyarán Bödő Lajos a tanács elnöke egy beszélgetés során említette, hogy megvásárolhatom a lakást, mert lehetőség van rá. A vásárlásra igent mondtam, mert kedvezőek voltak a feltételek. Egy hónap elteltével közölte Bödő Lajos, hogy nem adhatják el a lakást, mert szándékukban áll egy új lakás építése és ha öt éven belül értékesítenek lakást, akkor az 560 ezer Ft állami támogatást nem kapják meg. Ezzel az indoklással egyetértettem. 1987. őszén tu-

domásomra jutott, hogy kettő szolgálati lakást értékesítettek és egy három szobás bérlakást lebontottak. Így már az elnöktől kapott indoklást nem lehetett elfogadni. 1987. november 27-én tartott tanácsülésen szintén felszólaltam, ahol a közművelődésről, szociális segélyek elosztásáról, köztisztaságról és a lakás értékesítéséről, lebontásról mondtam el véleményemet és javaslatomat.

A tanácsülés után Horváth Sándor vb-titkár a hozzászólásomat övönaluli útésnek minősítette. December 2-án a vb-titkárrel beszélgettünk, ahol szóba jött az előző tanácsülés is. Megkérdezte Horváth Sándor vb-titkár, hogy az ülésen elmondottakat mint tanácsstag, vagy mint állampolgár mondtam-e el. Ha tanácsstagként mondtam, akkor összeférhetetlenséget jelent be, de ha állampolgárként akkor az egészet visszautasítja. Rábíztam a döntést. Ekkor feltártam több olyan tény, amit a tisztelt választópolgárok említettek nekem az apparátus munkájával kapcsolatban. Erre Horváth Sándor vb-titkár megnyugodva egy számomra váratlan kérdéssel állt elő: „Mennyit adsz a lakásért amiben laksz?” Itt lettem tisztában a helyzettel, hogy hallgatni arany. A felkínált lakásvásárlási lehetőséget visszautasítottam. Azóta a lakásvásárlás közöttünk nem jött szóba. A lakásvásárlást én egy alkalommal sem kezdeményeztem. A hivatásomat semmiféle szállításvégző és tanácselnöki

posztra nem kívánom felcserélni. 1989. májusában Bödő Lajos tett javaslatot a HNF ülésen, hogy engem válasszanak meg népfrent elnöknek. A javaslatot a jelenlévő tagok elfogadták. Én egy hét gondolkodási időt kértem. Egy hét után közöltem a HNF-titkárrel, hogy az elnöki tisztelet elfogadom. A HNF Tolna Megyei Bizottság programjának ismeretében kezdtem Szakcsón a népfrent munkáját. A programból egy gondolatot szeretnék idézni. „... Felelős, egyenrangú politikai tényezőként kívánunk részt venni mozgalmunkkal a megye politikai közéletében, melyben alapvető célunk és törekvésünk a tiszta közélet, a korrupciómentes hatalomgyakorlás, a jogállamiság és a demokrácia kibontakozása...” Bízom a szakcsi lakosságban, hogy a népfrent megkezdett munkáját segítik, célját eléri. A kitűzött cél „tisztiz ige” lesz.

Igaz, hogy hivatásom szerint rendőr vagyok, de a hivatásomat és társadalmi megbízatásomat eddig sem kívántam összekapcsolni. Így nem tartottam korrektnak, hogy párhuzamot vonjanak a rendőri munka és a HNF tevékenysége között.

Szakcs, 1989. szept. 11.

Tisztelettel:

Szijártó Béla
HNF elnök

(Szerkesztőségünk a levéllel a maga részéről lezártnak tekint az ügyet.)

Dunának, Oltinak nem egy a hangja...

Decemberben jelenik meg az Erdély története című háromkötetes összefoglaló mű rövidített változata. A mintegy 2 ezer oldalnyi kiadványt egy kötetbe tömörítve — magyarul és német nyelven — teszi közzé az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat. Tervei szerint a következő évben a terjedelmes mű összefoglalóját angol és francia nyelven adják ki.

A kötet szerzői — neves történészek, akik a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézetének megbízásából megírták Erdély történetét — úgy vélték, szükséges, hogy külföldön is megismerjék azokat a történelmi tényeket, amelyeket a magyar kutatók Erdély múltjáról feltártak, feltárhattak — mondotta Szász Zoltán, az MTA Történettudományi Intézetének igazgatóhelyettese. A Köpeczi Béla főszerkesztésével készült háromkötetes mű megjelenése után Romániában számos publikációban kifogásolták, hogy az meghamisítja a történelmi valóságot, elferdíti a román nép múltját, szándékosan torz képet ad az erdélyi fejlődésről. A kialakult vita is hozzájárult ahhoz, hogy több országban növekedett az érdeklődés Erdély története iránt. Mindez alátámasztotta azt az álláspontot: lehetővé kell tenni, hogy a határainkon túl élő is hiteles, szakmai információt szerezhessen Erdélyről, az ott élő népek eredetéről, életéről. Erdély, az erdélyiek helyzetének, sorsá-

nak objektív megítélését segíthetik elő azáltal, hogy a határainkon túli érdeklődőket is tájékoztatják azokról a gazdasági, társadalmi, politikai, kulturális folyamatokról, amelyek az erdélyi magyarok, románok és szászok életének alakulását meghatározták, illetve időnként közöttük feszültségeket idéztek elő.

A történész munkaközösségeket a szélesebb történelmi környezet tudományos megismerésének és a közvélemény formálásának igénye vezette, amikor vállalta, hogy megírja Erdély történetét. Az, mint ismeretes, évszázadokon át összefonódott a magyar nép történetével. Miként a háromkötetes mű bevezetőjében a szerzők rögzítették, kutatásaik alapján kialakított egyéni véleményyt is közölnék, szemléletük viszont közös: a történelmi tényeket kell tekintetbe venni, elemezni és értékelni. Alapállásukat meghatározta az a történelmi optimizmus is, amely feltételezi, hogy a társadalom fejlődése hozzájárulhat az egykor szemben álló nemzetek közeledéséhez, együttműködéséhez.

A szerzők, miként a háromkötetes mű előszavában évekkel ezelőtt jelezték, most is örömmel üdvözölnék annak lehetőségét is, ha e változás nyomán a román, a szász és a magyar történetírók mondanák el azt, ami közös és eltérő e népek, nemzetiségek fejlődésében és annak megítélésében.

Köszöntjük
LUDOVIKÁ
és
KORNÉL
nevű olvasóinkat

Ludovika és Ludwignól latinított Ludovicus nő párja, s nálunk az I. Ferenc király harmadik nejéről, Márta Ludovikáról elnevezett egykori katonai főiskola neve tette ismertté.

Kornél a római Cornelius nemzetségnévből lett, s e név eredete a latinban legvalószínűbben a somfa jelentésű cornusból magyarázható.

A Nap két: 6.18 órakor
nyugszik: 19.02 órakor
A Hold két: 18.05 órakor
nyugszik: 3.18 órakor

— „Impressziók egy utazásról” címmel Gianluigi Castelli olasz festőművész képeiből nyílt kiállítás a paksi Munkás Művelődési Központban. A tárlat október 3-ig tekinthető meg.

Régen mondták

Csakis akkor beszélj, amikor kell, s felét mondd annak, amit gondolsz: csakis azt írd le, amit aláírhatsz, és csakis azt cselekedd, amit elmondhatsz. Sohasse feledd, hogy a többiek számitanak rád, s te ne számíts rájuk. Ne becöld a pénzt se többre, se kevesebbre annál, amennyit ér: a pénz jó szolgá, de rossz úr.

Ifj. Dumas

„A nyelv a lélek eszköze”

Hangos panaszok sokasága tesz ma szemrehányást (joggal) az iskolának a tanulók nyelvi alapképességeinek hiányosságai és kultúrátlan magatartásuk miatt. „A kettő azonos gyökérű”: a durva beszéd bárdolatlan magatartásból ered. Ennek a szomorú ténynek a felismerése indította el már évtizedekkel ezelőtt a művelt beszédre nevelés mozgalmát. Péchy Blanka Kazinczy-díját és az iskolások országos szépkiejtési versenyét; ugyancsak ő álmodta meg a Beszélni nehéz! rádióadást, s teremtette meg a beszédművelők körök országos hálózatát.

Az Édes anyanyelvünk verseny, az általános iskolák Verseny versenye, a Szép szó mozgalom, Kalászné Kállai Eszter Arendás közti iskolájából induló Szépen magyarul, szépen emberül évenkénti felhívása mind mind a „közvetlen beavatkozás” módjával igyekszik segíteni a beszélők mind egyikeknek. Nekünk is! Aki kedvet és elhivatottságot érez, s segíteni is akar! — jelentkezzék Kállai Eszternél, az alábbi címen: Budapest, 1064 Rudas L. u. 79. fsz. 1.

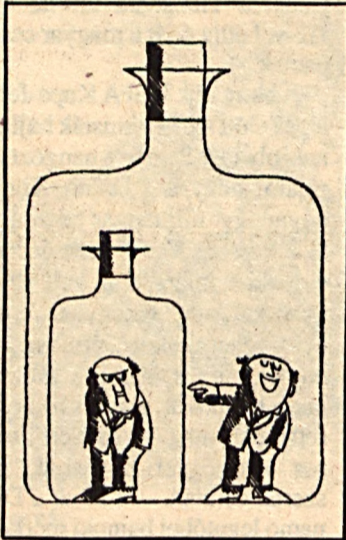
Bayer Béla

Tele-lottó nyerőszámok

— A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság tájékoztatása szerint a Budapesten megtartott szeptemberi telelottó sorsoláson a következő nyerőszámokat húzták ki:

16, 25, 43, 82, 87

ALKOHOLKONTROLL AKCIÓ

1989. szeptember 13.

14.00 — 18.00

Dunaföldvár, Bölskei u.

Közlekedési Felügyelet:
szgk + 2 fő CO mérés

Munkavédelmi Felügye-

lőség: 1 fő

„Teret és lehetőséget...”

...minden demokratikus erőnek! — Ludán Imrének, a nagyatádi Városi Művelődési Központ igazgatójának szavai-val vezetném be híradásomat a városból. Ebben a szellemben kerül sor szeptember 13-án (szerdán) 18 órakor a Helyzet c. hetilap szerkesztőségi ankétjára, valamint 1989. szept. 20-án 18 órától a DÁTUM című szabadelvű politikai napilap szerkesztőségi ankétjára. Tegnap, 10-én de. 9 órakor a Szociáldemokrata Párt helyi alakuló összejövetelének adott helyet az intézmény. „Szeretnénk ebből hagyományt teremteni! Szeretnénk, ha a Nagyatádon és környékén terjesztett napi- és hetilapok szerkesztőségeivel, munkatársaival is gyakrabban találkozhatnánk a város és a városkörnyék lakói.

— bayer —

Devizaárfolyamok

Érvényben: 1989. szeptember 12-től

Devizanem	vételi árf.	közép 100 egységre	eladási Ft-ban
angol font	9508,04	9517,56	9527,08
ausztrál dollár	4714,40	4719,12	4723,84
belga frank	147,77	147,92	148,07
dán korona	796,07	796,87	797,67
finn márka	1373,87	1375,25	1376,63
francia frank	917,21	918,13	919,05
holland forint	2742,38	2745,13	2747,88
ír font	8247,68	8255,94	8264,20
japán yen (1000)	417,77	418,19	418,61
kanadai dollár	5197,21	5202,41	5207,61
kuvaiti dinár	20417,11	20437,55	20457,99
norvég korona	850,60	851,45	852,30
NSZK márka	3091,18	3094,27	3097,36
olasz líra (1000)	43,14	43,18	43,22
osztrák schilling	439,17	439,61	440,05
portugál escudo	37,01	37,05	37,09
spanyol peseta	49,57	49,62	49,67
svájci frank	3578,63	3582,21	3585,79
svéd korona	918,78	919,70	920,62
tr. és cl. rubel	2747,25	2750,00	2752,75
USA dollár	6165,97	6172,14	6178,31
ECU (Közös Piac)	6417,54	6423,96	6430,38

Az államközi megállapodásokon alapuló hivatalos árfolyamok változatlanul az augusztus 15-ei közlésnek megfelelően vannak érvényben. (MTI)

Kiengedték a babát

Kiengedték a kórházból hétfőn azt a másfél éves japán kisfiút, akinek két és fél hónapja édesanyja májának egy részét ültették át szervezetébe — a jelek szerint sikerrel.

Az egyedülálló műtétet az ausztráliai Brisbane gyermekkorházának orvosai hajtották végre a japán mamán és gyereken, aki epevezeték nélkül jött a világra, és emiatt életveszélyes állapotban volt.

Az operációt végző sebészek szerint a kettős műtét sikere komoly áttörést jelent az orvostudományban. A 29 éves anyja mája időközben regenerálódott, és visszanyerte eredeti méretét. A fiúcska állapota kisebb visszaesések után rendeződött.

Kitört az Etna

Hétfőn ismét működésbe lépett az Etna, Európa legmagasabb tűzhányója.

Három lávafolyam hőmpolyög lejtőin, a leg hosszabb már másfél kilométerre nyúlik. Hivatalos közlés szerint a környéken élők nincsenek veszélyben.

— Az MSZDP Pécs-Baranyai Szervezete pénteki napokon 16.00—18.00-ig fogadó órákat tart a Pécs, Discha Győző utca 2. sz. alatti ideiglenes párhelyiségben. (telefon: 12-222/299 mellék).

6

DÁTUM

1989. szeptember 13

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ szerdai műsor

6.00: Kezdődik a nap: hírek, hírmagyarzatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene. 8.00: Hírek. 8.10: Forgószínpad. 8.45: Nemzetközi sajtószemle. 9.00: Hírek. 9.10: Autórádió. 9.40: Hobby. 9.50: Párizsi magyar figyelő. 10.00: Hírek. 10.10: Emberek, művek, események. 10.40: a technika világa. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó. 12.10: Az élet megy tovább. 12.40: Történelmünk útja. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.30: Nyitott szemmel. 13.40: Könyvismergető sorozat. 14.00: Hírek. 14.10: Emberek, művek, események. 14.40: A technika világa. 15.00: Hírek, műsor-

ismertetés. 16.00: Hírek. 16.10: Az élet megy tovább. 16.40: Rádióegyetem. 17.00: Hírek. 17.10: Forgószínpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek. 18.40: Könyvismergető sorozat. 19.00: Hírek. 19.10: Kommentár nélkül. 19.40: Könyvszemle. 20.00: Hírek. 20.40: Tallózás magyar folyóiratokban. 20.50: Mérelegen. 21.00: Hírek. 21.10: Forgószínpad. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A Mai nap késő esti kiadása. 22.30: Autórádió. 23.00: Hírek. 23.10: Kommentár nélkül. 23.40: Könyvszemle. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtószemle. 0.25: Tallózás magyar folyóiratokban. 0.35: Mérelegen. 0.45: Műsorzárás.

ASZABAD EURÓPA RÁDIÓ

POSTACÍME: Radio Free Europe Box 62, Oettingenstrasse 67, D-8000 München 22, vagy D-8000 München 86, Postfach 625.

Müncheni telefonszámunk, üzenetrögzítő készülékek:

(004989) 29-54-57,
(004989) 29-70-46.

Szerdán és szombaton 16.00 és 18.30 között közvetlen beszélgetés lehetséges, ügyeletes munkatárs veszi fel a kagylót (004989) 2102-3916.

Hullámhosszaink (frekvenciák)

19 méter, azaz: 15355 kHz, 25 méter, azaz: 11895 kHz, 31 méter, azaz: 9695 kHz, 41 méter, azaz: 7115 kHz, 49 méter, azaz: 5985 kHz.

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Eco-mix. Gazdasági magazin. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.00—11.00: Napközben. Zenés délelőtti. 11.05: Népdalkörök és citerazenekarok. 11.28: Tersánszky Józsi Jenő ismeretlen naplója. 12.45: Törvénykönyv. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Hiába. 14.25: Beszélni nehéz. 14.35: Slágerfilmek — filmslágerrek. 15.05: Zengjen a muzsika. 15.35: Bihari verbunkosaiból. 16.15: Éneklő Ifjúság. 16.25: Szíriusz kapitány és a titokzatos robot. 16.47: Együtt olvastuk... 17.05: Olvastam valahol... 17.25: Beszélgetünk zenéről. 17.45: A párizsi Polifon Együttes Jannequin-madrigalokat énekel. 18.05: Láttuk, hallottuk, olvastuk. 18.30: Esti Magazin. 19.15: Sportvilág. 19.30: Hol volt, hol nem volt... 19.40: Weiner: Magyar népdalok. 19.50: Gong. 20.00: A külpolitikai rovat műsora. 20.30: „Muzsikának szép a hangja”. 21.00: Az Ifjúsági Rádió bemutatója. 22.00: Hírvilág. 22.30: A kilencvenes évek. 22.40: Fiatalok stúdiója. 23.10: Mérték. 0.15—4.20: Éjféli után.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Rivaldafényben: Az olasz popzene. 9.05: Operettkedvelőknek. 10.05: „Hajszálgyökerek”. 10.20: Slágerről slágerre. 11.05: Családi tükör. 11.40: Jöjj ki, napocska. 13.05: A tegnapi slágereiből. 14.00: 70 éve született Ranódy László rendező. 15.05: Pihenőidő. 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Garázs. 19.35: Egy hajóban — Verebes István műsora. 20.05: Albumajánlat. 21.05: Közkeletűnarrat! 22.15: Hivatás: rádiós — avagy egy fejezet a magyar rádió-

zás történetéből. 23.10: Sporthíradó. 23.20—0.14: „Szeptemberi melankólia”. 0.15—4.20: Éjféli után.

BARTÓK RÁDIÓ

9.08: Zenekari muzsika. 10.30: A magyar nyelv századai. 10.45: A kovács. Lázár Ervin novellája. 10.56: Magyar művészek operafelvételeiből. 12.05: Kamarazene. 13.00: Pogányok. 14.00: Lalo: d-moll gordonkaverseny. 14.25: Zenei Tükör. 14.54: Rameau: Hipolytus és Arícia. 17.33: Zongoramuzsika. 18.30: A Magyar Rádió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora Szegedről. 19.05: Bruckner: VIII. szimfónia. 20.30: A Rádió Dalszínháza. 21.32: Nagy mesterek kamarazenéjéből. 22.11: Csajkovszkij: Vonósszerenád. 22.47: René Jacobs (Kontraalt) és a Berli-ni Régi Zene Akadémia kamaragyűjtésének hangversenye.

TV1

9.00: Képtűség. 9.05: Tévétorna nyugdíjasoknak. 9.10: Hármascsatoma. 9.55: Stúdió '89. 10.40: Képtűség. 16.30: Hírek. 16.35: Déli videotűség. 16.45: Hírek szlovák nyelven. 16.50: Kézenfogva. 17.00: Sorstársak. 17.20: Alpok-Adria magazin. 17.40: Tájak, városok, emberek. 18.10: Betűreklám. 18.15: Gisela May és vendégei. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Zsolt Béla: Oktogon. 21.30: Reklám. 21.35: Dinamó Kijev—MTK—VM. 23.25: Híradó 3.

TV2

17.00: Képtűség. 17.15: TV2. 17.45: BUMM!!! 17.55: Bp. Honvéd—Vojvodina. 19.50: TV2.

Rádió, televízió

20.15: Kalandozás a tudomány határán. 20.45: Ki viszi át a szerelmet? 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Néhány jó szándékú ember. Kb. 22.25: TV2. Napzárta.

SKY CHANNEL

6.30: Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. 9.30: Panel Pot Pourri. 11.00: Jullivanék. 11.30: Sky-krónika. 12.30: Gond-fórum. 13.00: Egy másik világ. 13.55: Közkörház. 14.50: Változó világ. 15.45: Szeretni. 16.15: Fiatal orvosok. 17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Eurosport.

SUPER CHANNEL

7.00: Hírek. 7.05: Időjárás-jelentés. 7.09: Üzleti hírek. 7.30: Hírek, időjárás-jelentés. 7.39: Üzleti hírek. 8.00: Időjárás-jelentés. 8.02: Egyveleg. 15.30: The Global Chart Show. 16.30: Forró drót. 18.30: Transmission. 19.30: The Lloyd Bridges Show. 20.00: Mr. Blanding felépíti álomházát. 21.50: Világhíradó. 22.00: Burke törvénye. 22.55: Barnaby Jones. 0.00: Hírek, időjárás-jelentés, majd Egyveleg.

TV5

16.05: Hírek. 16.10: Erdemes megnézni. 17.10: Esély a daloknak. 17.30: Konyhatűkök. 18.00: Számok és betűk. 18.30: Pihenőidő. 19.00: Hegymászók magazinja. 19.30: Hírek, időjárás-jelentés. 19.40: Csillag papíros. 20.00: Különkiadás. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Szenteste. 22.55: Ex-libris. 23.55: Műsorzárás.

SATI

6.00: Jó reggelt a SAT1-gyell. 9.00: Hírek, időjárás. 9.05: Műsor-előzetes. 9.10: Lassie. 9.35: Kimba, a fehér oroszán. 10.00: Hírek, időjárás. 11.05: Asszonytő. 13.00:

Tévébörze. 14.00: Horoszkóp, műsorelőzetes. 14.05: Niklaas, a flandriai fiú. 14.30: Catweazle. 14.55: Az arany lövés. 15.05: Közkörház. 15.50: Egészségvédő ötletek. 16.00: Josh. 16.25: Az arany lövés. 16.35: Bonanza. 17.25: Piaci ötletek. 17.35: Hírek, időjárás. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Enterprize úrhajó. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Carson és Carson. 20.25: Időjárás-jelentés. 20.30: Spenser. 21.25: Hírek. 21.30: Doktor bajban. 23.20: Hírek, sport, időjárás. 23.30: Vagyazat, magasfeszültség! 0.45: Műsorelőzetes.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ

1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Hírek. 8.20: Tv-napló. 8.30: Sorozat gyermekeknek. 9.00: Iskolai program. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolai program. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották — nézzék! 15.10: Hírek. 15.15: Rádiós program. 16.00: Elmulasztották — nézzék! 16.30: Magyar híradó! 17.15: Tv-napló I. 18.05: Számok és betűk. 18.25: Dokumentum-program. 19.10: Időjárás. 19.13: Hírek, külföldi turisták számára. 19.18: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: A mai sport. 20.00: Játékfilm. 21.35: Tv-napló III. 21.55: Hírek külföldi turisták számára. 22.00: Rádiós program. 0.00: Hírek. 0.05: A csütörtöki műsor ismertetése.

2. műsor: 19.30: Tv-napló. 20.00: Sport-szerda. 22.30: Hírek. 22.37: Időjárás. 22.40: A csütörtöki műsor ismertetése.

A Sky Channel, a Super Channel, a TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.

INNOMARK
Marketing-Tanácsadó Fejlesztő
Vállalat

innomark
Marketing Szervező GM.

REKLÁM IRODÁJA

1073 Budapest, Osváth u. 11.
Tel.: 220-902

Marketing kommunikációs szolgáltatásaink:

AKCIDENC KIADVÁNYOK TERVEZÉSE
— GENERÁL KIVITELEZÉSE

— prospektus, gépkönyv, szórólap, tájékoztató nyomtatvány
stb. tervezése, nyomdai reprodukcióra alkalmas másolóeredetiek
kivitelezése, nyomdai kivitelezése

NAPTÁRAK

— fali-, plakát-, asztali-, agenda-, zsebnaptár

GRAFIKAI TERVEZÉS

— vállalati image kialakítása, formálása; embléma — védjegy
— levélpapír — boríték és bármely reklámcélú kiadvány
tervezése

TIPOGRÁFIAI TERVEZÉS

REKLÁMFOTÓ

FORMATERVEZÉS

— CSOMAGOLÁSTECHNIKAI KIVITELEZÉS

— csomagolóanyagok és termékek

SZITANYOMÓ TEVÉKENYSÉG

— meghívók — névjegyek — üdvözlők

— öntapadós matricák

(papír — textil — selyem — alufólia — víztiszta fólia —

polivynil alapanyagokból; bármilyen méretben)

SALES PROMOTION

— kerámia — üveg — bőr — műbőr stb. reklám
ajándéktárgyak

APRÓHIRDETÉS

Tizenhét éves kereskedelmi és
vendéglátóipari gyakorlattal ren-
delkező, érettségizett férfi üzletkő-
tői állást vállal. Ajánlatokat „Saját
gépkocsi” jellegre a Dátum szer-
kesztőségébe kér.

Eladó a Sió-csárdától 5 percre
közelművesített területen 300
négyzetméter jöl termő kordonos
szőlő. Érdeklődni: 19 óra után a
74/11-781-es telefonszámon.

Rizlingszilváni és Oportó szőlő
eladó. Érdeklődni: Szekszárd
(74) 11-479.

Szekszárdon hosszabb időre
kiadó iprodának alkalmas ház (kb.
200 m²) telefon van. Érdeklődni:
74/11-898 telefonon, bármikor.

Fiatal nő munkát vállalna Szek-
szárdon, ruházati, ajándék, vagy
virág magánkereskedőnél. Tele-
fon: 74/15-983.

Törzskönyvezett Bearded Col-
lie kiskutyák eladók. Szűts Lajos-
né Sióagárd, Rákóczi u. 5.

Antik étkezőgarnitúra eladó.
Ignác István Nagydorog, Gábor
Á. u. 31/a.

TK-s Lada 1500-as, extrákkal
eladó, ugyanott ZF-es 126-os Pol-
ski. Érdeklődni: 74/40-656-os tele-
fonon.

Közületek, magánszemélyek
figyelem! 18-ától újra kapható lesz
a kézzel szedett, elálló szabolcsi
alma. Ár: 14,— Ft/kg. Előrende-
lés: Németh István, Szekszárd, Zrí-

nyi u. 92. Telefon: 74/15-951. For-
galmazás: a piactéren Szekszár-
don, illetve a fenti címen.

Szabad kapacitással rendelkező
ács kisiparos munkát vállalna.
Ajánlatokat a 72/18-907-es telefo-
non az esti órákban várók.

9 éves Wartburg lejáró műszaki-
val olcsó áron eladó. Érdeklődni: a
75/37-060-as telefonszámon lehet.

GL-es Dácia eladó. Irányár:
125 000,— Ft. „Garázsban tartott”
jellegre a kiadóba.

Felsőfokú gépész végzettséggel
vezetői gyakorlattal állást változ-
tatnék. „Sokoldalú” jellegre a ki-
adóba.

Zweigel és Kékfrankos szőlő
eladó. Bátaszék, Lajvér u. 18/b.
Telefon: Bata 426.

Blogliszta szerződéssel, díj-
mentes technológiával, szállítással
eladó. Ár: megegyezés szerint. Ér-
deklődni: Bajkai Ferenc Bonyhád,
Benzúr u. 40.

150 m²-es családi ház gázfűtő-
ses (padlófűtés) szuterénnal, ga-
rázzsal, pincével, beépített tetőtér-
rel eladó. Érdeklődni: Bajkai Fe-
renc Bonyhád, Benzúr u. 40.

Szabad kapacitással rendelkező
varroda jelentkezését várja ingek
készítésére bémunkában budapes-
ti kisiparos. Folyamatos munka
biztosított. Válaszokat „Fercsi
269654” jellegre a szekszárdi hir-
detőbe kérek.

Lapunk előfizetőinek

hirdetéseit

1989. december 31-ig

díjtalanul közöljük

HIRDESSZEN POSTAI FELADÁSSAL!

Kedves Olvasó! Ha kitölti ezt a szel-
vényt, borítékba teszi és feladja címünk-
re:

DÁTUM RT. 7100 Szekszárd,
Bajcsy-Zsilinszky u. 7.

három napon belül olvashatja hirdetését
(fizetés utólag, kiküldött csekkünkön).

Megrendelő neve: .....

Címe: .....

Megjelenés napja: .....

Hirdetés szövege: .....

1989. szeptember 13.

D Á T U M

7

Tolna Megyei ÁÉV Építésgépesítési és Szolgáltató Önálló üzeme

Közületek és magánmegrendelők részére

kölcsönöz

földmunkagépeket,
építőipari gépeket,
elektromos kéziszerszámokat

Vállalkozik

nagy átmérőjű lyukak fúrására
betonba 117 mm-ig,
külön megrendelésre 250 mm-ig

Érdeklődni lehet a vállalat központi telephelyén:
Szekszárd, Tartsay V. u. 10. Telefon: 12-311/278

Hirdetését
telefonon is
feladhatja

Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Dombóvár (74)	66-779
Paks (75)	11-173
Tolna (74)	40-476
Gerjen (75)	37-060

Megrendelés

Megrendelem
a DÁTUM c. napilapot
.....példányban
1989. ....-tól.

Vállalom, hogy
az előfizetési díjat
a nálam jelentkező
postai kézbesítőnek
kiegyenlítem.

Név: .....

Szem. szám: .....

Lakcím: .....

Kérjük, hogy a megrendelőlapot
— bérmentesítés nélkül —
juttassa el a legközelebbi
postahivatalba vagy postaládába.

hogyan lesz
az új, országos

DÁTUM!

Zsolnay — amerikai tulajdonban?

Nos, a kérdés megválaszolására még egy kicsit várni kell, de a felvetés jogosságát indokolják azok a hírek, amelyek nemrégiben keltek szárnyra Baranyában. Ezek szerint két amerikai vevő is érdeklődik a Zsolnay gyár megvétele iránt, s ráadásul — legalábbis az egyikük — százszázalékos tőkerészesedéssel! A legfrissebb értesülések szerint vele már megkötődtek a tárgyalások, feltételezhetően azért, mert a Zsolnay gyár vezetői vajmi kevés reményt látnak arra, hogy az állami szervek hozzájárulásának a „szőröstül-bőröstül” való eladásához. De nincs vesztve minden, hiszen ugyanakkor javulni látszanak a másik — ugyancsak egyesült államokbeli érdeklődő pozíciói.

Érthető módon a gyár vezetői tartózkodnak mindenféle olyan jellegű információ kiszivárogtatásától, amely rontaná

tárgyalási helyzetüket, annyira azonban tudható, hogy a vállalati tanács nem egyértelműen reagált az eladási akció hírére. Mégpedig furcsa módon nem a „vezérkari küldötteknek”, hanem a dolgozók delegáltjainak tetszik jobban az ötlet...

Az újabb fejleményekre az ügyben körülbelül két hete kell várnunk — ekkor jelentkeznek majd ugyanis a második számú amerikai vevőjelölt.

A hírhez tartozik, hogy a legelső tárgyalások megszakadtak ugyan, de hitelesnek tűnő forrásból kiszivárgott: mégis lesz gyára a „titokzatos amerikaiak” Magyarországon, nem is egy! Ugyanis — állítólag — már a szándéknyilatkozat aláírásán is túljutott a Holoházi Porcelángyárral és a Párádi Üvegyárral.

Tóttós Gábor

Léko Sándor

Szigetvári pillanatok

Kapfinger András felvétele

Kissé változókéony, borongós idő

Általában erősen felhős lesz az ég, elszórtan további eső, záporosó várható. Néhány óras napsütés inkább csak északkeleten valószínű. A változó irányú szél mérsékelt marad. A legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán 15, 20 fok között várható.

Gyűjtse a vasat és a fémeket... de a papírt is!

Áll a bál(a)

Tavaly még 220 ezer tonna papírhulladékot gyűjtött össze a MÉH a lakosságtól, az idén jó ha 120 ezer tonnányit beadnak telephelyeikre, pedig a kilónkénti átvételi ár állandóan emelkedik. Jelenleg a vegyes papírhulladék kilójáért 1,20 forintot, az újságpapírért 2,50-et elmondták: az átvételi árak rendszeres növelésén túl különböző gyűjtési akciókat is rendeznek, főleg az iskolásoknak, s időnként magasabb idényárakat alkalmaznak a gyűjtési kedv ösztönzésére.

Némileg kedvezőbb a helyzet a vas- és fémhulladékok összegyűjtésénél. A fontos másod-nyersanyagokból az év végéig körülbelül 700 ezer tonnát szállít a telepekre a lakosság. Az átvételi árak a minőségtől függően változóak; 1,20-at, illetve 2,30-at fizetnek egy-egy kilogramm fémhulladékért, ám a nemesebb fémekért természetesen jóval többet.

A MÉH felmérése és becslése szerint különösen a papírhulladékból lehetne jóval többet összeszedni, elsősorban csomagolóanyagokból és dobozokból. A gyűjtés ösztönzésére magasabb átvételi árak kellene, azok további emelésének az szab határt, hogy a

felhasználó iparvállalatok mennyit hajlandók fizetni a MÉH-telepeknek. Például a lakosságtól 2,50-ért átvett fekete-fehér papírhulladékért, összegyűjtve, bálázva és leszállítva a papírgyárak 3,80-at fizetnek, vagyis a MÉH-nél alig marad nyereség.

A MEH — szűk anyagi lehetőségei között — igyekszik új, korszerű technikai eszközöket is beszerezni; így svéd,

NSZK-beli és osztrák vágó, daraboló és bálázó berendezé-

seket vásárolnak a hulladék gyorsabb összegyűjtésére és alapfeldolgozására. Ehhez a technikai fejlesztéshez azonban az ipari felhasználók nem járulnak hozzá, mert nincs ilyen célra fordítható pénzük. Ez főleg annak tulajdonítható, hogy a hulladéknyersanyagot megvásárló iparágak, vállalatok — mint a kohászat és a papíripar — válságterületek, így egyelőre fizetni sem tudnak többet az átvett hulladékért a MÉH-nek.

Magyar-Román Baráti Kör

Nemzetek és nemzetiségek kutatói

Tegnap, lapzártánk után, tlésezt Pécsett a Magyar-Román Baráti Kör. Az títés legfontosabb tárgya egy olyan javaslat megvitatása volt, amely egy úgynevezett Közép-Európa Intézet felállítását célozza. A baráti kör tagjainak elgondolása szerint az intézet mindenképp előtérbe kellene lépnie a magyarországi nemzetiségek helyzetével foglalkozó átfogó módon és koordinálná a jelenleg több helyen, ám egymástól elkülönülten folytatott, s egymás tevékenységét nem, vagy alig ismerő kutatói munkáját. További kutatási területe lehetne az intézetnek a szomszédos országokban élő magyarság élete, az anyaországgal való kapcsolata és a hazaállamon

belüli helyzete. A hazánk és a szomszédos országok közötti viszony ugyancsak az intézet kutatási területét alkothatná, különös tekintettel a meglévő vagy fenyegető konfliktusok gyökereinek feltárására, és az együttműködés fejlesztése lehetőségeinek vizsgálatára.

A kör tagjai szerint Pécs szellemi bázisával, nemzetiségi környezetével és történelmi hagyományával méltó székhelye lenne a felállítandó Közép-Európa Intézetnek. A javaslatot a Magyar-Román Baráti Kör egy később elküldendő levélben Glatz Ferenc művelődési miniszterrel is megismerteti.

L.S.

„Legyen meg a te akaratod”

Mindszenty a nemzeté

A Jurta Színház tiltakozása

A Jurta Színház tiltakozik és visszautasít minden olyan rágalmat, amely a Jurta Mindszenty-kötetével kapcsolatban — vissza-visszatérően hangot kap a hazai tömegkommunikációban.

Egyértelműen kinyilvánítjuk véleményünket, hogy az ártatlanul letartóztatott, bebörtönzött, megkínzott, elítélt, majd az állam és egyház szövetségével elárult magyar főpap életműve nem egyes kiváltságosok privilégiuma és üzleti monopóliuma, Mindszenty József élet-

műve, hittétele az egész magyar nemzeté.

Mindszenty József prédikációinak, vallomásainak, elmélkedéseinek, követeléseinek megjelentetése nem jogdíjhoz (azaz a bizonyos körök cenzúrájához) kötött, mindenki szabadon és saját lelkiismerete szerint idézheti és használhatja fel a hatalom és az egyház által üldözött esztergomi hercegprímás sorait, gondolatait...

A „Legyen meg a te akaratod” című Mindszenty-kötet különben is a Jurta saját, Rom-

hányi László által szerkesztett, ma is műsoron levő dokumentumjátékának forgatókönyvét tartalmazza. A bemutató akkor volt (1988. november 24-én), amikor Mindszenty neve még csak el sem hangozhatott Magyarországon!

Saját dokumentumunk szövegkönyvének megjelenése kizárólag a Jurta belügye...

A Jurta egyben bejelenti a Nemzetnek, hogy a „Legyen meg a te akaratod” című kötet teljes nyereségét Magyarországon első Mindszenty szobornak elkészítésére fordítja. Dákai Ferenc szobrászművész stuttgarteri Mindszenty szobornak másolatát kívánjuk a Mindszenty emlékbizottsággal közösen a Jurta mellett még ez évben felállítani.

Idégenben és idebenn

Kemény(valuta) kérdések

Januártól július végéig összesen 11 millió 634 ezren látogattak Magyarországra, közülük 6 millió 550 ezer volt azoknak a száma, akik kifejezetten turisztikai céllal keresték fel hazánkat. A szocialista országokból több mint 40 százalékkal emelkedett a turistaforgalom az előző év hasonló időszakához képest, s a tőkés országok turistáinak száma (1 millió 857 ezer) 22 százalékkal volt magasabb, mint egy évvel korábban. A bevételek forintban számolva a rubelszámlálás forgalomban megközelítették a

hatmilliárdot — a növekedés mértéke 54 százalékos —, a nem rubelszámlálású forgalomban pedig meghaladták a 22 milliárdot, ez 41 százalékkal több, mint az előző év első hét hónapjában. A kiadások a konvertibilis elszámolású forgalomban több mint 42 milliárd forintot rúgtak, ez három és félszerese az egy évvel korábbi dollárkiadásoknak. Júliusban, a nyári csúcsidejében „csak” 88 százalékos volt a növekedés mértéke, ez azt mutatja, hogy ebben az időszakban alábbhagyott a vásárlási láz.

Egyébként is megfigyelhető, hogy hónapról hónapra csökkenőben vannak a nyugati bevásárlások. Változatlanul Ausztriából és az NSZK-ból jöttek a legtöbben a nyugati országok közül hazánkba. Januártól július végéig összesen kétmillió 400 ezren érkeztek Ausztriából és 770 ezren az NSZK-ból. Növekedett a holland látogatók száma: 83 ezren érkeztek, csaknem 40 százalékkal többben, mint 1988. hasonló időszakában. Olaszországból 37 százalékkal jöttek többen, mint egy évvel korábban, az Egyesült Államokból hozzánk érkező forgalom növekedése 27 százalékos; összesen 79 ezer amerikai látogatott Magyarországra.